

บทที่ 6

การก่อรูปของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตยในจังหวัดชลบุรี

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ของชลบุรีที่ก่อรูปและขยายตัวในพื้นที่เศรษฐกิจได้ขยายเข้าสู่พื้นที่สาธารณะทางการเมืองเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2475 ได้เปิดพื้นที่สาธารณะทางการเมืองที่แต่เดิมจำกัดอยู่เฉพาะในชนชั้นนำกลุ่มเจ้าภครัฐไปสู่พื้นที่ภาคประชาสังคมนอกระบบรัฐมากขึ้น ดังนั้น ในกลุ่มชนชั้นกลางปีกนายทุนจึงก้าวเข้าสู่พื้นที่สาธารณะทางการเมืองกลายมาเป็นกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีมีบทบาททางการเมืองโดยการผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตยที่สถาปนาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ดังนั้น ผลการศึกษาในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

1. การก่อรูปของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี
2. ปัจจัยและเงื่อนไขการผลิตซ้ำของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตยในจังหวัดชลบุรี
3. สรุปท้ายบท

การก่อรูปของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

การก่อรูปของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีพัฒนามาจากการขยายตัวของชนชั้นกลางที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด เงื่อนไขที่ทำให้ชนชั้นกลางในปีกนายทุนพัฒนามาสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นคือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองในระดับชาติ ได้แก่ การเปลี่ยนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบอำมาตยาธิปไตยภายใต้วาทกรรมประชาธิปไตย กล่าวคือ

หลังจากโค่นล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แล้ว ชนชั้นนำข้าราชการได้สถาปนาระบอบอำมาตยาธิปไตยขึ้นมา ระบอบอำมาตยาธิปไตยเป็นระบอบอำนาจนิยมที่ระบบข้าราชการของรัฐได้กลายมาเป็นสถาบันหลักในการครอบงำการเมืองไทย ดังนั้น ผู้ปกครองในยุคนี้จึงได้แก่ชนชั้นนำข้าราชการทหารและพลเรือน แต่ทหารรวมถึงตำรวจจะเป็นหัวหอกของผู้ปกครอง เนื่องจากทหารเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งเหนียวแน่นกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเป็นผู้ผูกขาดการใช้อาวุธ อย่างไรก็ตาม ข้าราชการพลเรือนยังมีความสำคัญต่อระบอบนี้เนื่องจากข้าราชการพลเรือนเป็นผู้มีความชำนาญ

เฉพาะด้านมากกว่าทหารและเป็นที่รวมของชนชั้นกลางที่มีความสามารถเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม

พลวัตของระบอบอำมาตยาธิปไตยเกิดจากการต่อสู้ขัดแย้งภายในระบบราชการที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ของข้าราชการทหารและพลเรือนเพื่อช่วงชิงตำแหน่งระดับสูงในระบบราชการ และในขณะรัฐมนตรียังเป็นที่ยึดของอภิสิทธิ์ต่าง ๆ ในสังคม กล่าวโดยสรุปแล้ว ระบอบอำมาตยาธิปไตยก็คือระบอบอำนาจนิยมของข้าราชการ โดยข้าราชการ และเพื่อข้าราชการเป็นสำคัญนั่นเอง (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2523, หน้า 36-66)

ความขัดแย้งหลักภายในระบอบอำมาตยาธิปไตยในช่วงแรกเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มข้าราชการพลเรือนและกลุ่มทหาร ได้แก่ กลุ่มนายปรีดี พนมยงค์ กับกลุ่มจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยมีกลุ่มนิยมเจ้าที่มีนายควง อภัยวงศ์ และ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นตัวแทรกในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนความขัดแย้งหลักในช่วงหลัง (หลังปี พ.ศ. 2494) เป็นความขัดแย้งระหว่างทหารด้วยกัน โดยเกิดจากการกลุ่มทหาร 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มชอชราชครูและกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ (ชัชชนันต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2533, หน้า 143-144)

ในการก้าวขึ้นมาใช้อำนาจของชนชั้นนำข้าราชการภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตยนั้น ตั้งอยู่บนข้ออ้างเชิงวาทกรรมประชาธิปไตย เงื่อนไขวาทกรรมประชาธิปไตยดังกล่าวนำไปสู่ความจำเป็นต้องพัฒนากลไกเลือกตั้งเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบอำมาตยาธิปไตย กลไกการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2475 นั้นมีลักษณะการพัฒนายอย่างช้า ๆ และยังไม่มีความมั่นคงในเชิงสถาบัน กระบวนการพัฒนาการเลือกตั้งหลังการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2475 จึงเป็นเพียงกระบวนการที่เปิดให้มีการก่อรูปของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้สร้างผลต่อการก่อรูปของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี โดยเริ่มจากการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างคณะราษฎรในส่วนกลางกับชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรีที่เป็นนายทุนในเมือง รวมถึงกลุ่มหลังจู่ที่เป็นนายทุนการเกษตรในท้องถิ่น เช่น การช่วยเหลือทางการเงินจากนักเลงและพ่อค้าคหบดีท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีได้นำไปใช้เป็นทุนในการเปิดสาขาสมาคมคณะราษฎรประจำจังหวัดชลบุรี เป็นต้น

สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงสายสัมพันธ์ระหว่างคณะราษฎรและกลุ่มปึกนายทุนท้องถิ่นในเมืองชลบุรีก็คือ การจัดงานประจำปีในจังหวัดชลบุรีหรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “งานสันติภาพ” งานสันติภาพได้มีการจัดทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา เนื่องจากกลุ่มพ่อค้าคหบดีที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี เช่น นายვნฮ็อก เจ็งสุขสวัสดิ์ ตระกูลบุปผะเวส ตระกูลอุณาอุล เป็นต้น จัดขึ้นเพื่อได้ตอบสนองนโยบายการปลูกฝังอุดมการณ์ของคณะราษฎร ในการจัดงานนี้ฝ่ายราชการจะเป็นส่วนเสริม และมีกรมวิจิตรเป็นกำลังสนับสนุน การจัดงานประจำปีใน

ระยะแรกนั้นจะจัดให้มีงาน 5 วัน 5 คืน ต่อมาได้เพิ่มมาเป็น 7 วัน 7 คืน (สุมาลี พันธุ์ยุรา, 2543, หน้า 108)

วัตถุประสงค์ของการจัดงานประจำปีปรากฏชัดเจนในสุจิบัตรงานประจำปี พ.ศ. 2479 ที่ว่า (อริก สวัสดิมงคล และธีรชัย ทองธรรมชาติ, 2550, หน้า 86)

“เพื่อเป็นที่ระลึกถึงสันติภาพและความสุขอันได้รับจากการกระทำของคณะราษฎร ซึ่งร่วมมือกันก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากราชธิปไตยมาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ และได้ประสิทธิประสาทรัฐธรรมนูญให้แก่ชาวสยามทั้งปวง เมื่อ พ.ศ. 2475 นั้นเป็นการรักษาประเพณีที่ได้เคยดำเนินงานทุก ๆ ปี จนถึงปีนี้เป็นปีที่ 5 และเพื่อส่งเสริมความครึกครื้นรื่นเริงและส่งเสริมการเศรษฐกิจและอาชีพของราษฎร ข้อสุดท้ายก็คือ เพื่อชักนำและให้ความสะดวกแก่ชาวต่างชาติได้มีโอกาสมารู้จักและเที่ยวจังหวัดชลบุรี”

การสนับสนุนคณะราษฎรของนายทุนท้องถิ่นในตัวเมืองชลบุรี โครงการจัดงานประจำปีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 นั้นในช่วงแรกจะใช้ชื่อว่างานฉลองสันติภาพ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นงานประจำปีจังหวัดชลบุรี งานประจำปีของชลบุรีมาหยุดชะงักเมื่อเกิดสงครามระหว่างไทยกับอินโดจีนไปจนถึงสงครามโลกครั้งที่สอง หลังจากนั้นได้เริ่มงานขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2490 จนดำเนินการมาถึงปัจจุบัน

ดังนั้น หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ชนชั้นกลางปีคนายทุนในจังหวัดชลบุรีได้เริ่มเข้าสู่วงการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 ในฐานะผู้แทนท้องถิ่น เช่น การเป็นสมาชิกสภาจังหวัดชลบุรีทั้งประเภทที่ประชาชนเลือกตั้งและรัฐบาลแต่งตั้ง อาทิ สมาชิกสภาจังหวัดประเภทที่ 1 ซึ่งมาจากเลือกตั้งโดยประชาชน ได้แก่ นายประยงค์ กุลลาณิช, นายจันทร์ พรหมศิริ, และนายพิสัย หิมกระจำง อาชีพค้าขาย, นายอรุณ จักกะพาก อาชีพขนส่ง สมาชิกสภาจังหวัดประเภทที่ 2 ซึ่งมาจากรัฐบาลแต่งตั้ง ได้แก่ หลวงบำรุงราชนิม, นายกิมซัว อนุาตุล นาย่วนฮ็อก เจ็งสุขสวัสดิ์ นายอรุณ สุขวิวัฒน์ อาชีพค้าขาย, นายเอ็งแซ บุปผะเวส อาชีพประมง, และนายสายหยุด ลักษณะสุด อาชีพเดินรถยนต์และรับเหมาขนส่ง เป็นต้น (สุมาลี พันธุ์ยุรา, 2543, หน้า 108)

ตัวอย่างการเข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของชนชั้นกลางปีคนายทุนในตัวเมืองชลบุรี ได้แก่ หลวงบำรุงราชนิม หรือ สุญ สิงคาลวนิช หลวงบำรุงราชนิม เป็นนายกเทศมนตรีเมืองชลบุรีคนแรกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

หลวงบำรุงราชนิม หรือ สุญ สิงคาลวนิช นามเดิมชื่อ ชุ่นเบ้ง สิงคาลวนิช ตามนโยบายรัฐนิยม จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี หลวงบำรุงราชนิม เป็นบุตรคนเดียวของนายอู่กับนางเลียง สิงคาลวนิช เกิดเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2426 ที่บ้านสะพานจีน (สะพานสำราญราษฎร์ในปัจจุบัน) และได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี ต่อมา

หลวงบำรุงราชนิคมได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองพร้อมกับช่วยประกอบธุรกิจและดูแลผลประโยชน์ของยายจั่น (คุณยายจั่น สืบสงวน) เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ได้อุปสมบท ณ วัดอรุณราชวรวิหาร จังหวัดชลบุรี

เมื่อบวชครบพรรษาลาสิกขาบทแล้วหลวงบำรุงราชนิคมจึงกลับมาทำธุรกิจส่วนตัวที่จังหวัดชลบุรี ต่อมาได้รับการชักชวนจากผู้ว่าราชการเมืองชลบุรีให้สมัครเป็นสมาชิกเสือป่า และเนื่องจากหลวงบำรุงราชนิคมเป็นผู้มีความรับชอบ มีความซื่อสัตย์และสำนึกหน้าที่ หมั่นฝึกฝนตามกิจกรรมของเสือป่ามิได้ขาด จึงได้รับพระราชทาน เข็มอักษรพรตและสัญญาบัตร เป็นนายหมู่ตรี และนายเรือโทแห่งกองร้อยเสือป่าชลบุรี นอกจากนี้ ท่านยังได้รับเกียรติให้เป็นหัวหน้ากองโคมไฟในการรับเสด็จพระบาทพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวถึง 2 ครั้ง คือ เมื่อครั้งเสด็จมาประทับแรมที่ตำหนักน้ำในปี พ.ศ. 2454 และครั้งที่ 2 เมื่อเสด็จประพาสและประทับแรมที่ค่ายหลวงอ่างศิลา ปี พ.ศ. 2456 หลวงบำรุงราชนิคมปฏิบัติหน้าที่จนเป็นที่พอพระราชหฤทัยของพระบาทพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราเบญจมาภรณ์มงกุฎไทยด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เอง

นอกจากท่านประกอบอาชีพอิสระแล้ว ท่านก็ยังได้ช่วยงานราชการของจังหวัดและงานสังคมเมืองชลบุรีมาโดยตลอด ท่านจึงได้รับบรรดาศักดิ์เป็นรองอำมาตย์โทขุนบำรุงราชนิคม ในปี พ.ศ. 2456 หลังจากนั้นไม่นานก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นรองอำมาตย์เอกหลวงบำรุงราชนิคม

งานด้านการพัฒนาท้องถิ่นนั้นหลวงบำรุงราชนิคมได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการพิเศษเมืองชลบุรีและได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล ซึ่งต่อมาได้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองชลบุรีในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2478 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 ในครั้งนั้นหลวงบำรุงราชนิคมได้รับเลือกให้เป็นนายกเทศมนตรีเมืองชลบุรีแทนหลวงดำรงธรรมาภรณ์ (ทองอยู่ กณะกาสัย) นายกเทศมนตรีคนแรก หลวงบำรุงราชนิคมปฏิบัติหน้าที่ต่อมาจนครบวาระ 1 ปี ทางจังหวัดก็จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ จากฐานเศรษฐกิจและสังคมทำให้หลวงบำรุงราชนิคมได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ซึ่งถือเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองชลบุรีคนแรกที่มาจากการเลือกตั้ง (พ.ศ. 2479-2483)

หลวงบำรุงราชนิคมมีผลงานที่สำคัญจากการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองชลบุรี คือ

1. สร้างต่อเติมเทศบาลหลังเก่าให้มีพื้นที่เพียงพอแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ
2. สร้างท่อน้ำของถนน ฝั่งบนตลอดสาย (ถนนวชิรปราการ)

3. วางแนวและปรับทางเดินเท้า 2 ฟากถนน ให้มีระเบียบเหมือนกัน
4. ถมหินและราดยางในถนนวชิรปราการ
5. หาที่และจัดสร้างโรงเรียนของเทศบาลที่วัดใหญ่อินทาราม โดยสร้างแทนที่ศาลาหลังเก่าของวัดที่ทรุดโทรมมากจนใช้การไม่ได้แล้ว

6. ร่วมมือกับนายแพทย์ สง่า วิษณุ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลบุรี ในเวลานั้น ดำเนินการย้ายโรงพยาบาลจากที่เดิมซึ่งสร้างอยู่บริเวณป่าเสมในทะเลขึ้นมายู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบัน ทั้งยังได้บริจาคที่ดินบริเวณด้านหน้าของโรงพยาบาลเกือบทั้งหมด พร้อมทั้งบริจาคเงินสร้างสร้างบ้านพักแพทย์อีก 1 หลัง ตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี หลวงบำรุงราชนิมได้มอบเงินเดือนของท่านให้แก่เทศบาลเพื่อนำไปใช้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานของเทศบาลและผู้มาติดต่อ เช่น ห้องน้ำ และให้เงินสำรองในการใช้จ่ายของเทศบาลตลอดมา

งานในด้านสังคมจะพบว่า หลวงบำรุงราชนิมได้จัดตั้งสโมสรประชาชนขึ้น ใช้ชื่อว่า สโมสรนิสิต สโมสรนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมมิตรสหายในจังหวัดชลบุรีให้ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ ปรึกษาหารือ และร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหา พัฒนาอาชีพ และท้องถิ่น นอกจากนี้ หลวงบำรุงราชนิมยังเป็นผู้จัดตั้งตำรวจแรกในจังหวัดชลบุรี เป็นผู้ริเริ่มเปลี่ยนสะพานไม้ที่สร้างยื่นในทะเลให้เป็นถนนคอนกรีตแทน และยังเป็นผู้ริเริ่มก่อสร้างบ่อคอนกรีตเก็บกักน้ำฝนไว้ในทะเลด้วย

งานในด้านศาสนาและการศึกษาจะพบว่า หลวงบำรุงราชนิมมักจะทำบุญด้วยการสร้างพระประธาน บูรณปฏิสังขรณ์สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ภายในวัดอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างบ่อน้ำคอนกรีตบริจาคให้วัด โรงพยาบาล และโรงเรียน รวมทั้งได้บริจาคที่ดินในท้องที่ตำบลบ้านสวนและดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนโรงเรียนจันทรอนุสรณ์ และเมื่อสร้างเสร็จแล้วได้มอบให้เป็นสมบัติของทางราชการ ตลอดจนมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจนปีละหลายทุนอยู่เสมอ (เทศบาลเมืองชลบุรี, ม.ป.ป., หน้า 95-96)

อย่างไรก็ดี การเข้ามามีบทบาททางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนายทุนในตัวเมืองชลบุรีก็ยังถือว่ามีบทบาทค่อนข้างจำกัดในพื้นที่สาธารณะทางการเมืองเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2475 ยังไม่มีบทบาททางการเมืองมากนักเพราะยังไม่มีอำนาจอิสระของตัวเองจากการปกครองส่วนกลางและภูมิภาค กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีพัฒนามาจากรูปแบบของสุขาภิบาลที่ยังไม่ถือว่าเป็นนิติบุคคลเนื่องจากสุขาภิบาลเป็นเพียงการทดลองการจัดการปกครองท้องถิ่นของไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 5 ได้ทรงจัดตั้งสุขาภิบาลเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและการจัดการขยะในชุมชนและเป็นการเตรียม

ความพร้อมในระบอบประชาธิปไตย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 มีพระบรมราชโองการให้ร่างกฎหมายเทศบาลที่เป็นองค์กรแบบนิติบุคคล แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและเรียนรู้ประชาธิปไตยมากขึ้น (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2544, หน้า 14)

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คณะราษฎรโดยการนำรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดาได้มีนโยบายการวางรากฐานการปกครองส่วนท้องถิ่น (ปธาน สุวรรณมงคล, 2537, หน้า 3) คณะราษฎรจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476

พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเทศบาลออกเป็น 3 รูปแบบ คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ในการบังคับใช้กฎหมายเทศบาลนั้นจะเริ่มจากการยกฐานะของสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาล และในหมวดที่ 3 ของพระบัญญัติเทศบาลยังได้กำหนดเรื่องของสภาจังหวัดไว้อีกด้วย การกำหนดดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของสภาจังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัด

บทบาททางการเมืองของชนชั้นกลางในปีกนายทุนของชลบุรีจึงเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช พ.ศ. 2476 อย่างไรก็ดี ในระยะเริ่มต้นของการใช้พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นดำเนินการก่อน 1 ปี ต่อจากนั้นจึงให้มีการเลือกตั้งโดยตรง ดังนั้น พระยาศรีมหาเกษตร (ชวน สมุทรานนท์) ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีในเวลานั้นจึงได้แต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชลบุรีขึ้น 18 คน และทำพิธีเปิดเทศบาลเมืองขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2478 โดยมีหลวงธำรงธุระราษฎร (ทองอยู่ กณะกาศัย) เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองชลบุรีคนแรก และรับโอนกิจการทั้งหมดของสุขาภิบาลเมืองชลบุรีมาเป็นของเทศบาล เช่น โรงไฟฟ้า โรงพยาบาล เป็นต้น (ธีรชัย ทองธรรมชาติ, 2553, หน้า 68)

หลวงธำรงธุระราษฎรรับหน้าที่อยู่เกือบ 1 ปี ก็ลาออกเพราะมีปัญหาสุขภาพ ผู้ว่าราชการจังหวัดคนใหม่จึงแต่งตั้งให้หลวงบำรุงราชนิม (บุญ สิงคาลวณิช) เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองชลบุรีแทน ต่อมาทางราชการได้ประกาศรับสมัครผู้ที่สนใจจะรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล หลวงบำรุงราชนิม ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกให้เป็นนายกเทศมนตรี (พ.ศ.2479-2483) ถือเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลโดยราษฎรเป็นครั้งแรกของเมืองชลบุรี (ธีรชัย ทองธรรมชาติ, 2553, หน้า 68)

อย่างไรก็ดี การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของนายทุนในตัวเมืองชลบุรียังไม่สามารถก้าวไปสู่การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรที่เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2476 แม้จะเปิดโอกาสให้คนกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจในท้องถิ่นได้ใช้เป็นช่องทางในการเข้ามามีอำนาจรัฐ แต่การเลือกตั้งไม่ต่อเนื่องในเชิงสถาบันจึงทำให้ช่องทางเหล่านี้ไม่

มีผลต่อการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับอำนาจท้องถิ่นอย่างจริงจัง (สุมาลี พันธุ์รา, 2543, หน้า 107-109) บทบาททางการเมืองของนายทุนในเมืองดังกล่าวจึงอยู่ในเฉพาะระดับการเมืองการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น

นอกจากการเข้าไปมีบทบาทในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนายทุนในเมืองแล้ว นอกตัวเมืองชลบุรีก็ยังมีชนชั้นกลางที่สะสมทุนเป็นนายทุนเกษตรกรรมซึ่งรู้จักกันทั่วไปว่า หลงจู หลงจูได้เริ่มเข้าไปมีบทบาททางการเมืองด้วยเหตุผลความจำเป็นในการจับจองที่ดินเพื่อขยายพื้นที่การทำไร่อ้อย

กรณีศึกษาการจับจองที่ดินเพื่อทำไร่อ้อยของหลงจูที่ชัดเจนในจังหวัดชลบุรีก็คือ กรณีหลงจูในเขตบ้านบึง กล่าวโดยทั่วไปแล้วกลุ่มคนที่เข้าไปจับจองพื้นที่ว่างเปล่ารุ่นแรก ๆ ในเขตอำเภอบ้านบึง ประกอบด้วยกลุ่มคน 3 กลุ่ม นอกจากกลุ่มหลงจูแล้วยังมีกลุ่มนักเลง เสือ และกลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาคด้วย แต่ละกลุ่มจะมีบทบาทในการจับจองที่ดิน ดังนี้ (สุมาลี พันธุ์รา, 2543, หน้า 123- 130)

1. กลุ่มหลงจู กลุ่มหลงจูเหล่านี้ที่เข้ามาบุกเบิกถางป่าโดยอาศัยที่ดินเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจด้วยการประกอบกิจการพืชไร่และป่าไม้แบบทุนนิยม หลงจูที่สำคัญในเขตบ้านบึงประกอบไปด้วย 3 ตระกูลใหญ่ คือ ตระกูลสิงห์โตทอง ตระกูลจิ้งประเสริฐ และตระกูลเนื่องจางค์

1.1 ตระกูลสิงห์โตทอง ต้นตระกูลของกลุ่มนี้ คือ นายไซ แซ่ฮึง (กังไซ) อดีตนักเลงบ้านโขดตามที่กล่าวมาแล้วมาบทที่ 5 กังไซเข้ามาบุกเบิกที่ดินถางป่าทำไร่อ้อยตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ต่อมาได้ขยายฐานทางเศรษฐกิจของตนเองออกไปจนกระทั่งได้กลายเป็นเจ้าของไร่อ้อยและโรงหีบอ้อย กังไซได้นำเครือญาติและสมัครพรรคพวกเข้ามาจับจองบุกเบิกพื้นที่ในบึงกระโดน อำเภอบ้านบึง ขณะเดียวกันกังไซก็มีการ “เลี้ยงเสือ” หรือนักเลงไว้เป็นลูกน้อง โดยนักเลงเหล่านี้มีหน้าที่ในการจับจองและควบคุมที่ดิน ลูกน้องคนสำคัญของตระกูลสิงห์โตทอง คือ “เสือเล็ก” แห่งอำเภอบึง แกลง จังหวัดระยอง เสือเล็กนั้นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่ทำให้ตระกูลสิงห์โตทอง กลายเป็นหนึ่งในสามตระกูลดังแห่งอำเภอบ้านบึง

1.2 ตระกูลจิ้งประเสริฐ นำโดยนายชัย จิ้งประเสริฐหรือหลงจูเกียง หลงจูเกียงเป็นชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตอำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี หลงจูเกียงบุกเบิกที่ดินถางป่าทำไร่อ้อยและกลายเป็นเจ้าของโรงงานน้ำตาล ต่อมาได้อพยพเข้ามาจับจองที่ดินบริเวณบ้านหนองสรวง ตำบลหนองอีรุณ อำเภอบ้านบึง ตระกูลจิ้งประเสริฐพยายามที่จะสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับอำนาจรัฐเพื่อใช้อำนาจดังกล่าวในการปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตน ด้วยการเข้าหา

ความคุ้มครองจาก พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ซึ่งในขณะนั้น พล.ต.อ.เผ่า ได้ก็ได้พยายามสร้างความสัมพันธ์กับบรรดาผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นการสร้างฐานอำนาจของตน

1.3 ตระกูลเนื่องจางค์ ตระกูลเนื่องจางค์เป็นชาวจีนอพยพจากมณฑลกว่างตุงและมาตั้งรกรากในอำเภอบ้านบึงโดยยึดอาชีพเป็นเกษตรกรรมมาโดยตลอด หลังจากนั้นคนในรุ่นต่อมาคือนายอำนาจ เนื่องจางค์ ได้ขยายฐานะของครอบครัวขึ้นเป็นนายทุนเงินกู้หรือจะเรียกว่า เกี่ยวข้องการสะสมทุนจากการเป็นนายทุนเงินกู้ทำให้นายอำนาจสามารถเข้าไปจับจองที่ดินของครอบครัวประมาณ 1,400 ไร่ที่ตำบลหนองซางเพื่อการเกษตรในระบบบงกสีคือ การที่สมาชิกในครอบครัวมาทำงานร่วมกันและหารายได้ที่เป็นกองกลางของครอบครัว ธุรกิจการเกษตรในช่วงที่นายอำนาจเป็นผู้นำของครอบครัวเนื่องจางค์ ได้แก่ (เชื้อสิงห์ เนื่องจางค์, สัมภาษณ์; วิชัย เชี่ยวประสิทธิ์, ม.ป.ป., หน้า 13)

1.3.1 การทำโรงเลื่อย การทำโรงเลื่อยโดยเลียนแบบมาจากบริษัทศรีมหาธาตุ

1.3.2 การทำนาเพื่อขาย การทำนาเพื่อขายโดยตั้งโรงสีข้าว โอเจริญของครอบครัว

1.3.3 การปลูกอ้อยและโรงหีบอ้อย

1.3.4 การปลูกมันสำปะหลัง การปลูกมันสำปะหลังโดยมีโรงแปงมันของตัวเอง

คนในรุ่นลูกของตระกูลเนื่องจางค์ เช่น นายประ โยชน์ เนื่องจางค์ ได้ดำเนินกิจการโรงเลื่อยจักรที่ตำบลหนองซางในเขตอำเภอบ้านบึง นอกจากนี้ นายประ โยชน์ยังเข้าไปจับจองที่ดินที่บ้านหมื่นจิตประมาณ 25,000 ไร่ การจับจองที่ดินของนายประ โยชน์ดังกล่าวจำเป็นต้องใช้อำนาจอิทธิพลโดยการจ้างนักเลงหรือเสือช่วยในดูแลคุ้มครองที่ดิน โดยนักเลงดังกล่าวก็จะเรียกค่าคุ้มครองหลังจากที่การจับจองที่ดินลงตัวแล้วพวกนักเลงหรือเสือก็จะไปทำงานที่อื่นต่อ เช่น เสือเริงหรือเสือสด เป็นต้น (นุกุล เนื่องจางค์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ยังมีชาวจีนกลุ่มอื่น ๆ ที่เข้ามาทางป่าเพื่อแสวงหาความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจจนเคยฐานะเป็นหลวงजू ตัวอย่างเช่น

เขตพื้นที่ตำบลทุ่งเหียง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี ได้แก่ เสียดงหรือนายสุขุม คุณจักเจ้าของโรงเลื่อยเจริญโชคดี เป็นต้น

เขตพื้นที่อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ กลุ่มเสียดง่า เรืองสุก เจ้าของโรงเลื่อยไทยสง่า หมู่บ้านมาบลำบิด ตำบลคลองกู่ กลุ่มหลวงจูจริง ปรีชาวิทย์ เจ้าของโรงน้ำตาลบ้านมะหวด ตำบลคลองกู่ กลุ่มหลวงจูทวย เลียงจันทร์ กลุ่มหลวงจูฮองหรือ อมร อินทรชัย แห่งไร่ป่าตาลดำ และกลุ่มนายไต้สูน แซ่อึ้ง เป็นต้น

เขตพื้นที่บ้านไร่ป่าซากแก้ว ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ กลุ่มนายชุ่นเฮง แซ่เห้ เจ้าของโรงทำแป้งมัน 555 กลุ่มนายซัมเจ็กหรือเป็กโซ แซ่จ้ง นายเอ่งฮั่ว

แซจ้ง เจ้าของโรงทำแป้งมัน 777 ซึ่งเป็นโรงทำแป้งมันที่ใหญ่ที่สุดในชลบุรี และกลุ่มนายวิเชียร เจริญยิ่ง เป็นต้น

2. กลุ่มนักแสดงเลื้อ กลุ่มเลื้อนอกเหนือจากการเข้าไปเป็นสมุนและผู้คุ้มกันผลประโยชน์ให้แก่หลวงจื๋อแล้ว กล่าวได้ว่าคนกลุ่มนี้ยังได้พยายามที่จะเข้ามาแสวงหาที่ดินหรือการเป็นนายหน้าค้าที่ดินด้วย

3. กลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ การจับจองที่ดินของคนกลุ่มนี้ใช้วิธีการที่แตกต่างกันออกไป เช่น (สุมาลี พันธุ์ธรา, 2543, หน้า 130)

กำนันลือชา ปรีชาวงศ์ ดำบลบ่อทอง อำเภอนันทนาค จังหวัดชลบุรี และพรรคพวกใช้อิทธิพลยึดและแบ่งที่ดินของชาวบ้านในปี พ.ศ. 2502

ที่อำเภอสัตหีบและชลบุรีผู้ใหญ่นายจำนวนหนึ่งใช้อิทธิพลบีบบังคับยึดที่ดินของชาวบ้านไปเป็นกรรมสิทธิ์ บางรายถูกยึดเป็นจำนวนร้อย ๆ ไร่

วิธีการแสวงหาและจับจองที่ดินไว้ในครอบครองของกลุ่มข้าราชการส่วนภูมิภาคมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไป เช่น การจับจองที่ดินเป็นจำนวนนับพัน ๆ ไร่ ในเขตที่ดินจัดสรรของชาวบ้านตำบลบ่อทองซึ่งติดต่อกับตำบลหมอนนาง อำเภอนันทนาค จังหวัดชลบุรี ผู้ปกครองบางกลุ่มใช้วิธีปกปักรักษาตามสกุล “จารุเสถียร” ลงไปในเขตที่ดินจัดสรรเหล่านี้เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของอันพ้องกับนามสกุลของพลเอกประภาส จารุเสถียร ในสมัยที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำให้ไม่มีผู้ใดกล้าล่วงละเมิดเข้าไปในที่ดินผืนนั้น

ในขณะที่การแสวงหาที่ดินในตำบลนาเกลือ บางละมุง หนองปรือ และพัทยา ของนายชื่น สุวรรณทัต นายอำเภอบางละมุง ในปี พ.ศ. 2496 เพื่อไปค้าแก่งกำไรนายอำเภอชื่นได้หลอกลวงเกลี้ยกล่อมชาวบ้านว่ารัฐบาลจะบังคับเวนคืนที่ดินตามตำบลต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อชาวบ้านตกลงเวนคืนที่ดินตามคำหลอกลวงของนายอำเภอแล้วนายอำเภอก็นำที่ดินของชาวบ้านไปขายแก่งกำไรแก่ผู้มีทรัพย์ต่าง ๆ หลังจากชาวบ้านทราบความจริงจึงได้ร้องเรียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดกล่าวหาว่าชาวบ้านใส่ความนายอำเภอจึงไม่รับคำร้อง นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีนักเลงไปบีบบังคับให้ชาวบ้านระงับกรณีการฟ้องร้องมิฉะนั้นจะถูกยิงทิ้ง

ในบรรดาคน 3 กลุ่มที่เข้ามาจับจองที่ดินดังกล่าวเมื่อพิจารณาการก่อรูปนักการเมืองท้องถิ่นในชลบุรีจะพบว่า กลุ่มหลวงจื๋อเป็นกลุ่มที่มีบทบาทมากที่สุด กล่าวคือ หลังจากจับจองที่ดินแล้วหลวงจื๋อจะนำไปใช้ในการปลูกอ้อยเป็นหลัก หลวงจื๋อเจ้าของไร่อ้อยในเวลาต่อมามีการขยายไปสู่ไร่มัน โรงงานน้ำตาล โรงงานแป้งมันสำปะหลังและโรงเลื่อยในชลบุรี หลวงจื๋อดังกล่าวต่อมาได้พัฒนาเป็นเจ้าพ่อท้องถิ่นคือ นายทุนที่สะสมทุนโดยใช้อิทธิพลรุนแรงนอกกฎหมาย อย่างไรก็ตามการดำรงอยู่ของหลวงจื๋อที่มีบทบาทเจ้าพ่อท้องถิ่นก็ต้องเข้าไปมีบทบาททางการเมืองในเวลาต่อมา

หลงจูที่ใช้ความเป็นเจ้าพ่อจะแสวงหาที่ดินทั้งวิธีการจับจองด้วยตนเองและบุกรุกที่ดินทำกินของชาวบ้าน โดยการใช้กำลังและอาวุธในรูปมือปืนเข้าแย่งชิงที่ดินที่ชาวบ้านได้ลงแรงลงทุนไถ่ถางมาแล้วบ้างและบีบบังคับแย่งที่ดินของชาวบ้านไปเป็นกรรมสิทธิ์บ้าง รวมถึงหลงจูบางส่วนยังยืมมือกฎหมายเพื่อนำไปช่วงชิงผลประโยชน์และประหัตประหารผู้ที่ขัดขวางผลประโยชน์ของตนอย่างซึ่ง ๆ หน้า ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่กล้าร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีกำลังทรัพย์และบริวารคุ้มครองเป็นรายตัวที่เรียกว่า มือปืน ส่วนชาวบ้านบางคนก็เข้าร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ หลงจูผู้มีอิทธิพลก็กลับมาทำร้ายชาวบ้าน ในขณะที่การควบคุมคนงานของหลงจูในไร่ อ้อย ไร่มัน โรงงานแปงมันสำปะหลัง โรงงานน้ำตาล และโรงเลื่อยได้วางกติกาไว้เคร่งครัด โดยมีมือปืนเป็นหัวหน้าคนงานคอยควบคุมแรงงานมิให้หลบหนี (สุมาลี พันธุ์ธรา, 2543, หน้า 126-127)

ตัวอย่างกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมความเป็นเจ้าพ่อของหลงจูบ้างในช่วงแรก ๆ ได้แก่ หลงจูท่วย เลี้ยงจันทร์ หลงจูท่วยเป็นชาวจีนอพยพที่เข้ามาทำมาหากินในอำเภอบ้านบึงจนกลายเป็นกลุ่มอำนาจท้องถิ่นใหม่ หลงจูท่วยสะสมอาวุธและเลี้ยงมือปืน โดยมีมือปืนประจำตัวคือ นายตึก บวรณวงศ์ ที่มีสมุนคนสำคัญ เช่น นายแดง นายเปล่ง นายเผื่อน นายไสว นายสิน และนายเฮง เป็นต้น หลงจูท่วยและสมุห์พรหมพวกได้ยึดที่ดินทำกินของชาวบ้านทั่วไป ถ้าหากต้องการที่ดินของใครก็เอาป้ายชื่อของตนไปปักเอาไว้ ชาวบ้านผู้ได้ขัดขวาง ทักท้วงสิทธิ์หรือร้องเรียนขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ก็จะใช้กำลังคัดสินถึงชีวิต หลงจูท่วยจะสั่งให้ลูกน้องของตนออกไปอาละวาดโดยใช้ปืนยิงข่มขู่จับไล่เจ้าของที่ดินเหล่านั้นหรือไม่ก็ยิงทิ้งเสียทำให้หลงจูท่วยกลายเป็นเจ้าของที่ดินจำนวนมากคนหนึ่ง ในอำเภอบ้านบึง ตัวอย่างของชาวบ้านที่ถูกอิทธิพลคดโกงที่ดิน เช่น นายสิน นายดา นายสุทธิ ถูกโกงรายละ 5 ไร่ นายฉลวยถูกโกง 40 ไร่ นายนิคถูกโกง 90 ไร่ และนายเนื่องถูกโกง 70 ไร่ พฤติกรรมของหลงจูท่วยถูกเปิดโปงเมื่ออำนาจรัฐเข้ามาปราบปรามดังที่ชาวบ้านฟ้องร้องต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า (สุมาลี พันธุ์ธรา, 2543, หน้า 127-128)

“...นายท่วยหรือหลงจูท่วยนี้มีที่ดินไว้ในครอบครองกินเนื้อที่ถึง 3 ค่ำบล จำนวนหลายหมื่นไร่และที่ดินที่นายท่วยได้มาไว้ในครอบครองนั้นล้วนแต่ได้มาด้วยการใช้อิทธิพลเข้าซื้อแย่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินของราษฎรซึ่งทำมาหากินด้วยความสุจริต ในบางรายก็ส่งสมุนนำป้ายไปปักในเขตที่ดินของราษฎร อ้างว่าเป็นที่ดินของตนเองรายไหนขัดขึ้นก็ส่งมือปืนสังหารเสีย”

อย่างไรก็ดี กระบวนการก่อรูปของนักการเมืองท้องถิ่นในชลบุรีทั้งในเมืองและชนบทมีข้อจำกัดในการขยายตัวเนื่องจากนโยบายของรัฐยังคงกีดกันบทบาทของชาวจีนอพยพเนื่องจากชาวจีนถูกนิยามโดยรัฐว่าเป็นคนต่างด้าว นโยบายดังกล่าวที่สำคัญๆ ได้แก่ (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2541, หน้า 141-142)

1. พระราชบัญญัติการถือสัญชาติ พ.ศ. 2456 พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้บุคคลใดที่เกิดจากบิดาคนไทยหรือมารดาคนไทยภายในพระราชอาณาจักรถือเป็นคนไทยโดยกำเนิด ฉะนั้นเด็กที่ทั้งบิดาและมารดาเป็นชาวจีนจึงไม่ได้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนไทยโดยกำเนิด แม้จะเกิดในแผ่นดินไทย ยิ่งกว่านั้นยังได้มีกฎหมายเพื่อห้ามการแปลงสัญชาติ ถ้าจะแปลงสัญชาติต้องเป็นบุคคลที่มีระยะเวลาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยไม่ขาดช่วงตอนและต้องมีความรู้หนังสือไทยตามที่ระบุไว้ในมติของคณะรัฐมนตรี

2. กฎหมายการเลือกตั้ง พ.ศ. 2494 กฎหมายเลือกตั้งใน พ.ศ. 2494 กำหนดให้ผู้ซึ่งเกิดในประเทศไทยที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าว (ชาวจีนรุ่นพ่อแม่) มีสิทธิเลือกตั้งได้ก็ต่อเมื่อได้เรียนหนังสือไทยจนได้รับประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่ 6 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือได้รับราชการ โดยมีเงินเดือนประจำมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งทางการเมืองจะต้องมีบิดาเป็นคนสัญชาติไทย (ชาวจีนรุ่นลูก)

3. พระราชบัญญัติการกระทำที่ไม่เป็นไทย พ.ศ. 2495 กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเป็นคอมมิวนิสต์ไม่ว่าจะเป็นการยุยง แนะนำ ช่มชู้ คบหาสมาคม ชุมนุมสมาคม ให้ที่พัก แลี่ยกล่อม สนับสนุน หรือโฆษณา ให้ผู้อื่นหลงเชื่อในลัทธิคอมมิวนิสต์ มีความผิดต้องได้รับโทษอันเป็นการกวาดล้างชาวจีนที่นิยมคอมมิวนิสต์ในรุ่นปู่ย่าและรุ่นพ่อแม่

4. พระราชบัญญัติการเข้ารับราชการทหาร พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้บุคคลที่เกิดจากบิดาต่างด้าว ไม่ต้องถูกเรียกเข้ารับการเกณฑ์ทหารจึงเท่ากับว่ารัฐบาลไทยไม่มีความไว้วางใจในความจงรักภักดีของชาวจีนรุ่นพ่อแม่

การกีดกันทางการเมืองสำหรับชาวจีนต่างด้าวของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามได้กระทำมิใช่ต่อชาวจีนต่างด้าวเท่านั้น แต่ยังทำต่อลูกชาวจีนต่างด้าวด้วย ชาวจีนรุ่นพ่อแม่จึงไม่ได้รับการส่งเสริมให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะเป็นพลเมืองไทย เริ่มตั้งแต่ไม่ยอมให้สัญชาติตามการกำเนิด ปิดกั้นการแปลงสัญชาติ ไม่สามารถเข้ารับราชการทหารได้แม้แต่จะเป็นเพียงทหารเกณฑ์ ไม่มีสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงแม้ว่าจะเป็นชาวจีนรุ่นพ่อแม่ที่เกิดในไทยและไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมืองจนกว่าจะมีบิดาเป็นคนสัญชาติไทย นั่นคือ ชาวจีนจะมีสิทธิแห่งความเป็นพลเมืองเพื่อประกอบกิจกรรมทางการเมืองได้จะถูกจำกัดต้องเป็นชาวจีนรุ่นลูกเท่านั้น

เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะพบว่า ในกระบวนการก่อรูปของนักการเมืองท้องถิ่นของชลบุรีนั้นยังมีชนชั้นกลางกลุ่มหรือปีกอื่น ๆ ที่ไม่ได้ก้าวเข้าไปสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่น แต่ได้ยึดอาชีพในภาคเศรษฐกิจ ภาคเกษตรกรรม และภาคราชการ ดังเช่น (เสียง สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์)

1. กลุ่มนายทุนอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร

กลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในจังหวัดชลบุรีที่มีได้ก้าวสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1.1 กลุ่มนายทุนอุตสาหกรรมแปรรูปการประมง

กลุ่มนายทุนอุตสาหกรรมแปรรูปการประมงที่ไม่ได้ก้าวสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในที่นี้จะยกกรณีศึกษาของอุตสาหกรรมน้ำปลาทิพรสของตระกูลทั้งซังฮะและอุตสาหกรรมโรงงานทำซอสตราตามแม่ครัวของตระกูลกาญจนวิศิษฐผล รวมทั้งกิจการแปปลา

1.1.1 นายทุนอุตสาหกรรมตระกูลทั้งซังฮะ

ตระกูลทั้งซังฮะเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนที่มาจากหมู่บ้านเซี้ยลี้เหี้ยตั้งเฮีย ตำบลดงไค้ย อำเภอยะยงเหิง มณฑลกว่างตุง ตระกูลทั้งซังฮะอพยพเข้ามาอยู่ในจังหวัดชลบุรีในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ราวปี พ.ศ. 2434 ด้วยเหตุผลที่คล้ายคลึงกับชาวจีนอพยพอื่น ๆ คือ บิดาของนายไ่เจียงเจ้าของโรงงานน้ำปลาทิพรสได้เดินทางเข้ามาแสวงหาโชคที่ประเทศไทยคนเดียวในปี พ.ศ. 2418 บิดาเข้ามาทำงานรับจ้างสีข้าวด้วยมือหรือแรงงานตนเอง และได้ส่งเงินกลับไปขุนเจ็ญครอบครัว คือ ภรรยาและบุตรอีก 4 คนซึ่งมีนายไ่เจียงเป็นบุตรคนโตที่เมืองจีน ในขณะที่นายไ่เจียงและญาติพี่น้องยังอยู่เมืองจีน จนกระทั่งบิดานายไ่เจียงถึงแก่กรรมลง นายไ่เจียงก็ได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยพร้อมด้วยมารดาเมื่อเขาอายุได้ 12 ปี เมื่อเข้ามาตั้งรกรากแล้วนายไ่เจียงก็ได้ร่วมลงทุนตั้งโรงสีข้าวด้วยมือกับนายกิมฮัง แซ่ตั้ง (ตั้ง) ซึ่งเป็นคนบ้านเดียวกันในเมืองจีน 3 ปีต่อมา นายไ่เจียงก็ได้แยกออกมาทำเอง หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2450 เมื่อนายไ่เจียงอายุได้ 21 ปี ก็ได้เดินทางกลับประเทศจีนเพื่อการสมรสกับนางเฮงเฮียง แซ่ตั้ง ภรรยาคนแรก และได้พาครอบครัวกลับมาสู่ประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง การกลับมาครั้งนี้ทำให้นายไ่เจียงมีความรู้สึกว่าอาชีพรับจ้างสีข้าวด้วยมือไม่เจริญ ดังนั้น นายไ่เจียงจึงกลับไปประเทศจีนอีกครั้งหนึ่งเพื่อไปฝึกเรียนวิธีย้อมผ้า หลังจากกลับมาเปลี่ยนอาชีพใหม่เป็นการย้อมผ้า แต่เพียงปีเดียวนายไ่เจียงก็เปลี่ยนไปเป็นพ่อค้าผ้า

ในปี พ.ศ. 2457 ได้เกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้ที่ตลาดชลบุรีซึ่งเป็นตลาดที่นายไ่เจียงกิจการค้าผ้าอยู่ทำให้กิจการค้าผ้าของนายไ่เจียงที่กำลังจะสร้างฐานะความก้าวหน้าให้กับครอบครัว กลับมีสภาพที่ตกอับลงไปกว่าเก่าอีก นายไ่เจียงต้องเช่าร้านย้ายไปอยู่ที่ปลายสะพานศาลเจ้าฮกเกี้ยน (ในปัจจุบันคือ ซอยท่าเรือพลี) ในขณะที่ครอบครัวนายไ่เจียงได้รับความลำบากเป็นอย่างมากเนื่องจากความยากจนและการสิ้นเนื้อประดาตัวของครอบครัวจนกระทั่งบางวันไม่มีข้าวสารที่จะกรอกหม้อ ต้องไปขอซื้อข้าวสารตามร้านแต่ไม่มีใครให้เขาซื้อเนื่องจากตัวเขาเองอยู่ในสภาพตกงาน ในสภาวะดังกล่าวทำให้เขาต้องไปเป็นนายเรือ (จุนจู้) เรือเมล์เขียวที่เดินทาง

ระหว่างกรุงเทพฯ-ชลบุรี นายไต้เจียงมีรายได้จากการเดินเรือเดือนละ 300-400 บาท สมัยนั้นก็ถือว่าเป็นจำนวนมากพอสมควร แต่เขาตระหนักอยู่เสมอว่า การเป็นจีนจุ มีโชหนทางในการสร้างฐานะของตน ดังนั้น ในเวลาต่อมา นายไต้เจียงจึงเปลี่ยนอาชีพมาค้าขาย ปลาแห้งน้ำแข็ง หวายซีก ปลาเค็ม เครื่องเทศ ฯลฯ

ต่อมาอีก 2-3 ปี นายไต้เจียงได้ขยายมาค้าขายเคยหรือทำกะปิ การทำกะปิดังกล่าว นั้นจะมีผลพลอยได้ที่ตามมาคือ น้ำเคยตก กล่าวคือ ภายหลังที่ทำกะปิเสร็จแล้วก็จะมือน้ำออกมา น้ำนั้นนำมาปรุงรสอาหารได้ กลิ่นจะออกเป็นแบบกะปิและมีรสเค็ม นิยมใช้รับประทานเองภายในครอบครัวแต่จะไม่นำไปขายเนื่องจากกลิ่นแรงไปออกมา นายไต้เจียงจึงได้เริ่มขายน้ำเคยตกโดยรับน้ำเคยตกมาจากทางจังหวัดตราด และขายในจังหวัดฉะเชิงเทรา สมุทรสาคร และกรุงเทพฯ การค้าขายน้ำเคยตกของนายไต้เจียงในช่วงระยะนี้ทำให้มีรายได้ก้อนเป็นกำขึ้นมา

ต่อมาบังเอิญมีชาวจีนคนหนึ่งมาจากประเทศญวนได้กล่าวถึงการผลิตน้ำปลา ในประเทศนั้นว่าเจริญเติบโตมากเนื่องจากน้ำปลาเป็นเครื่องปรุงรสอาหารให้อร่อยและมีกลิ่นหอมของลาวปลา นายไต้เจียงในขณะนั้นมีทุนเป็นเงินเพียง 150 บาท จึงได้เริ่มทำการผลิตน้ำปลา ประจวบกับในขณะนั้นชาวเรือจับปลากะตักได้มาก นายเจียงจึงลงมือซื้อปลาแล้วทำการหมักดอง ในชั้นทดลองเนื่องจากมีทุนน้อย นอกจากนี้ เครื่องไม้เครื่องมือก็อยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ ประกอบกับการผลิตน้ำปลา ไม่ว่าจะเป็นกรรมวิธีในการหมักดอง วัตถุดิบที่จะซื้อมาทำ ตลาดที่จะจำหน่าย ล้วนเป็นอุปสรรคอยู่มาก แต่นายไต้เจียงตั้งใจอย่างแน่วแน่ มีความอดสาหะพากเพียร พยายามศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ผลงานออกมาสมบูรณ์ หลังจากนั้นต้องหาบคอนน้ำปลาไปเร่ขายให้กับลูกค้าด้วย อาจกล่าวได้ว่า การผลิตน้ำปลานั้นในประเทศไทยนั้นถือได้ว่านายไต้เจียงเป็นผู้เริ่มคนแรก ๆ โดยเริ่มจากการใช้ถังไม้ในการหมักดองก่อนและใช้วิธีบรรจุไหส่งขาย ต่อมา นายไต้เจียงยังได้อาศัยประสบการณ์และสายตาอันยาวไกลในการผลิตน้ำปลาด้วยการสร้างบ่อซีเมนต์ขนาดใหญ่หมักดองโดยลงรากปักฐานในเลนคมชายทะเล นายไต้เจียงจะวางแผนผังและคุมงานด้วยตนเองจนสำเร็จลุล่วงตามโครงการที่วางไว้

หลังจากนั้นนายไต้เจียงได้ขยายการผลิตน้ำปลาในปี พ.ศ. 2465-2466 โดยการตั้งสำนักงานซื้อปลาตามเขตประมงต่าง ๆ เช่น จังหวัดระยอง สมุทรสงคราม บ้านแหลมสมุทรปราการ เป็นต้น นอกจากนี้ ในฤดูที่มีปลาชุกชุมนายไต้เจียงยังเพิ่มสำนักงานจัดซื้อปลาชั่วคราวอีก เช่น บางพระ เกาะสีชัง เป็นต้น ผลจากการดำเนินงานจึงทำให้กิจการของนายไต้เจียงขยายตัวเจริญรุ่งเรืองกลายเป็น “ราชาน้ำปลาของประเทศไทย”

ครั้นสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยได้รับความกระทบกระเทือนจากภัยสงคราม ทำให้การค้าน้ำปลาได้ชะงักงันชั่วคราว แต่เมื่อเหตุการณ์ผ่านพ้นไป ความต้องการน้ำปลา

ของตลาดภายในประเทศกลับถดถอยสูงขึ้น การค้าจึงเจริญรุดหน้ามาตามลำดับ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2505 นายไถ่เจียงได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดภายในครอบครัว โดยจัดหาเครื่องกลท่อนแรงต่าง ๆ เช่น ถ้างวด บรรจุขวดและวิธี สเตอริไลซ์ที่อัดโน้มติและทันสมัย เป็นต้น

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงเสด็จมาทอดพระเนตรกิจการน้ำปลาของนายไถ่เจียงที่จังหวัดชลบุรี พระองค์ทรงทราบว่าที่จังหวัดชลบุรีมีกิจการผลิตน้ำปลา ได้ตั้งขึ้นเป็นโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่โต เป็นที่เลื่องลือไปทั่วประเทศว่ามีคุณภาพดี รสอร่อย เหมาะสำหรับบริโภคทุกครัวเรือน นอกจากนี้ การผลิตน้ำปลาส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ เช่น ฮองกง สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน และประเทศตะวันออกกลาง รวมทั้งทำรายได้เข้าประเทศอีกด้วย โรงงานอุตสาหกรรมผลิตน้ำปลาของนายไถ่เจียงแต่เดิมมีชื่อว่า โรงงานอุตสาหกรรมผลิตน้ำปลา ทั้งซังฮะ หรือ โรงงานน้ำปลา บริษัท ไฟโรจน์อุตสาหกรรม และต่อมาก็ได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า ทิพรส บริษัท ไฟโรจน์ (ทั้งซังฮะ) จำกัด มาจนถึงปัจจุบัน

นายไถ่เจียงดำเนินชีวิตตามแบบที่ยึดถือหลักศีลธรรมแบบขงจื้อ โดยมีกรอบมั่งสอนบุตรธิดาอยู่เสมอว่า คนเราต้องมีความซื่อสัตย์กตัญญูอย่างเช่น กวนอู พระเจ้าแห่งความซื่อสัตย์ และการครองชีวิตต้องถือหลักฐานขยันหมั่นเพียร เข้มแข็งไม่สุรุ่ยสุร่าย ส่วนทางการค้าขายถือหลักผูกมิตรกับชนทั่วไป แม้ต่อบุคคลผู้มีการค้าในกิจการเดียวกัน ก็ไม่ควรเป็นศัตรูต่อกันและทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินตามทำนองคลองธรรมอันเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป

ในงานด้านสังคมนั้นนายไถ่เจียงได้เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งสมาคมโรงเจเปาสกตัวชลบุรี ซึ่งเป็นศาลเจ้าที่ให้ชาวจีนได้มีสมาคมโรงเจเปาสกตัวเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น อุทกภัย อัคคีภัย คนที่มีฐานะยากจน ปรึกษาหารือกันเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น และยังเป็นศาลเจ้าให้ชาวจีนมาเคารพกราบไหว้อีกด้วย

นอกจากนี้นายไถ่เจียงยังนิยมสร้างโรงเรียนเพื่อเป็นสถานที่อบรมบุตรธิดา (โรงเรียนฮ่งฮั่ว-วุฒิวิทยา) การบริจาคเงินสนับสนุนโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดชลบุรีจังหวัดอุบลราชธานี และนครสวรรค์ การบริจาคเงินช่วยเหลือราชการของจังหวัดชลบุรีเสมอ การสร้างถนนท่าเรือพลี (ซอยท่าเรือพลี) ซื่อที่เซ่งเจาน้อยเพื่อจัดเป็นที่สาธารณะเพื่อเป็นที่ฝังศพผู้มีทรัพย์น้อยหรือศพไม่มีญาติ

อุตสาหกรรมน้ำปลาของตระกูลทั้งซังฮะมีความยั่งยืนเป็นที่พึงให้กับคนในครอบครัวโดยไม่ต้องเข้าสู่วงการเมือง เมื่อนายไถ่เจียงอายุได้ 63 ปี ได้มอบกิจการของบริษัทไฟโรจน์ (ทั้งซังฮะ) จำกัด ให้นายทั้ง โงวซัว หรือจิตติ พงศ์ไฟโรจน์ บุตรชายคนโตที่เกิดจาก

นางเชิงม่วย เป็นผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมน้ำปลาทิพรส และผลประโยชน์อื่น ๆ ของบริษัท ไพโรจน์ (ทั้งซังสะ) ต่อ

นายจิตติ พงศ์ไพโรจน์ เมื่ออายุ 8 ปี ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนกล่อมปฐมวัยเป็นโรงเรียนแห่งแรกต่อจากนั้นก็ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนจีน ฮ่งฮั่ว ซึ่งเป็นโรงเรียนที่นายไถ่เจียงเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น และได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนสมาคมพ่อค้าจีนที่อยู่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นก็ไปศึกษาต่อต่างประเทศ การที่นายจิตติได้รับการศึกษาจนจบในระดับสูง ๆ เนื่องจากมีบิดาหรือบรรพบุรุษมีความเชื่อมั่นในหลักปรัชญาของขงจื้อว่า

“ไม่ว่าจะยากดีมีเงิน คนเราก็ควรได้รับการศึกษาหรือถ้าเป็นไปได้คนจีนทุกคนควรจะได้รับการศึกษา”

หลังจากจบการศึกษาแล้วนายจิตติก็ได้เดินทางกลับมาช่วยบิดาดำเนินกิจการงานต่อเมื่อเขาอายุได้ 24 ปี นอกจากกิจการผลิตน้ำปลาเพื่อส่งไปจำหน่ายยังตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศแล้ว นายจิตติยังได้ทำปลาเค็มตากแห้งตัวใหญ่ ๆ และกุ้งแห้งส่งไปขายยังตลาดต่างประเทศ และกิจการค้าขายรถยนต์ชื่อ บริษัท จิตชัย และยังมีหุ้นส่วนอยู่ในสโมสร โบว์ลิ่ง จังหวัดชลบุรี โดยร่วมหุ้นกับนายจงรักษ์ (โหวตวง) พงศ์ไพโรจน์ น้องชายคนที่ 5 ซึ่งเป็นผู้จัดการสโมสร โบว์ลิ่ง ชลบุรี รวมทั้งเป็นเจ้าโรงน้ำแข็ง โชคทวีอีกด้วย

ส่วนงานด้านสังคมของนายจิตติส่วนใหญ่เป็นการจัดตั้งองค์กรของชาวจีนเพื่อเป็นที่ชาวจีนจะได้รวมตัวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้ ยังได้ช่วยเหลือในการบริจาคเพื่อการกุศล เช่น การบริจาคเงินช่วยเหลือสภากาชาดไทย ผู้ประสบอุทกภัย บริจาคทรัพย์ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในการเรียนการสอน เป็นต้น

เมื่อนายจิตติอายุได้ 59 ปี ได้คิดให้บุตรชายชื่อ นายธวัชชัย พงศ์ไพโรจน์ มาดูแลกิจการงานของตระกูลโดยมีนายจิตติคอยให้คำปรึกษาแนะนำ เมื่อนายธวัชชัยอายุได้ 25 ปีจึงเข้ามาช่วยงานบิดา เขาสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีแนวคิดในทางหัวการค้าด้วย นอกจากกิจการโรงงานอุตสาหกรรมน้ำปลาแล้ว เขายังทดลองการทำฟริกไทยและซอสน้ำมันหอยเพื่อจำหน่ายสู่ตลาดอีกด้วย (จงบกล เทิดประสิทธิกุล, 2526, หน้า 118-152)

1.1.2 นายทุนอุตสาหกรรมตระกูลกาญจนวิศิษฎ์ผล

อุตสาหกรรมซอสหอยนางรมตราแม่ครัวเริ่มต้นจากการวางรากฐานของนายสถิต กาญจนวิศิษฎ์ผล นายทุนอุตสาหกรรมแปรรูปประมง

นายสถิตเกิดเมื่อปี พ.ศ. 2470 ที่ จ.ชลบุรี โดยเป็นบุตรของนายสนั่น และนางอัม บานแถม นายสถิตมีพี่น้องร่วมบิดามารดา 5 คน และจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ โรงเรียนวัดแจ้งเจริญคอน

นายสติชัยจึงเป็นบุคคลที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะยากจน แต่ด้วยความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ อดทน งานหนักเอาเบาสู้ทุกชนิด โดยทำงานตั้งแต่รับจ้างเลี้ยงควาย รับจ้างบวชสามเณรหน้าศพ และบวชแก้บน รวมถึงงานรับจ้างทุกชนิด ต่อมานายสติชัยได้ไปทำงานเป็นชาวประมง รับจ้าง จับปูที่ชายหาดบางแสน และทำงานเป็นลูกเรือ จนกระทั่งถูกเกณฑ์เป็นทหารเรือในปี พ.ศ. 2493 ต่อมานายสติชัยได้แต่งงานกับนางจ้อยและช่วยกันทำมาหากินจนอายุได้ 30 ปี หลังจากนั้นนายสติชัยก็เริ่มเลี้ยงหอยนางรมด้วยตนเองที่บริเวณแหลมแท่น บางแสน วิธีการทำหอยนางรมนั้นนายสติชัยได้รับการถ่ายทอดวิธีการเลี้ยงหอยจากบิดามารดาโดยเริ่มจากวิธีการเลี้ยงแบบง่ายๆ ตามธรรมชาติโดยนำหินมาก่อทำเป็นแท่งตามแนวริมทะเล ต่อมานายสติชัยได้คิดค้นวิธีการแปรรูปประมงด้วยการนำหอยนางรมมาผสมกับส่วนผสมอื่น ๆ ได้แก่ ซีอิ๊ว น้ำตาล เกลือ และแป้งข้าวโพด จนได้กลายเป็นซอสหอยนางรมเจ้าแรกในประเทศไทย ที่มีชื่อเรียกว่า ซอสหอยนางรมตราแม่ครัว นอกจากนี้ กากที่ได้จากการผลิตซอสยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงปลาอีกด้วย

นายสติชัยเริ่มก่อตั้งโรงงานเล็ก ๆ ในปี พ.ศ. 2518 และจดทะเบียนการค้าในปี พ.ศ. 2520 ต่อมาได้ขยายกิจการเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากผลิตซอสหอยนางรมตราแม่ครัวแล้ว นายสติชัยยังได้ผลิตสินค้าอื่น ๆ อีกภายใต้ชื่อ ฉลากทอง อาทิเช่น ซอสพริกสด ซอสปรุงรส แป้งทอดกรอบ และน้ำสมสายชู เป็นต้น ในที่สุดนายสติชัยได้ขยายกิจการเปิดโรงงานทำน้ำปลา และซีอิ๊วตราแม่ครัวฉลากทองขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกันอีกด้วย (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2544, หน้า 311)

จากความก้าวหน้าและยั่งยืนของกิจการอุตสาหกรรมแปรรูปประมงดังกล่าวทำให้ นายสติชัยไม่จำเป็นต้องก้าวไปสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในชลบุรี

1.1.3 กลุ่มนายทุนแปปลา

การประมงเป็นอาชีพที่ชาวจีนในเมืองบางปลาสร้อยทำกันมาตั้งแต่อดีต โดยเริ่มแรกชาวจีนอพยพที่เข้าไปทำอาชีพกสิกรรมรับจ้างเกี่ยวกับการประมง จวบจนเวลาผ่านไปชาวจีนเดิมที่เป็นกสิกรรมรับจ้างก็ได้เริ่มสะสมทุนจนสามารถเข้ามาประกอบกิจการด้านประมง โดยเฉพาะกิจการที่เรียกว่า แปปลา

กิจการแปปลาในเมืองบางปลาสร้อย เดิมเป็นการซื้อขายสัตว์น้ำบริเวณสะพานที่ยื่นออกไปในทะเลเนื่องจากเรือประมงไม่สามารถแล่นเข้ามาถึงชายฝั่งในบริเวณที่เป็นโคลนได้ ดังนั้น จึงต้องมีตัวแทนไปรับปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ เข้ามาจำหน่ายแทนเรือประมงเหล่านั้น โดยระยะแรกยังไม่มีการสร้างแปปลาขึ้น

ต่อมา มีการสร้างแพปลาที่บริเวณหน้าถนนพิพิธใกล้กับตลาดทรัพย์สิน (ปัจจุบันเปลี่ยนสภาพเป็นตึกแถวหน้าอุทยานนที) ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 ได้ย้ายที่ตั้งของแพปลาจากหน้าถนนพิพิธมาอยู่ที่สุคสะพานคลองสังเขป ตำบลบ้านโจดจนถึงปัจจุบัน

ตัวอย่างกลุ่มประมงในชลบุรี ได้แก่ นางเจ็กเจ็ก แซ่โจ้ว ได้ทำอาชีพรับจ้างส่งสัตว์น้ำ เช่น หอย ปลา เป็นต้น จากแพปลาในเมืองบางปลาสร้อยไปยังแพปลาและตลาดในกรุงเทพฯ ต่อมาเมื่อสามารถสะสมทุนได้จำนวนหนึ่งจึงตัดสินใจซื้อกิจการแพปลาเพื่อประกอบการเองโดยใช้ชื่อว่า แพปลาอารีย์ เจ้าของกิจการในปัจจุบันคือ คุณสมสวย แซ่โจ้ว

ในปัจจุบันแพปลาในเมืองชลบุรี มีผู้ประกอบการทั้งสิ้น 8 ราย บางท่านดำเนินการมาเป็นเวลากว่า 40 ปี เช่น คุณประทีน เฉย เจ้าของแพปลาภิรมย์ (ฉันทพงษ์ สุวณันทกุล, 2546, หน้า 76-77)

1.2 กลุ่มนายทุนโรงงานมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในแถบร้อนของอเมริกาใต้ ต่อมาชาวโปรตุเกสได้นำไปปลูกที่ทวีปแอฟริกาและแพร่เข้ามาสู่เอเชียตั้งแต่คริสต์วรรษที่ 17 โดยปลูกในประเทศอินเดียและลังกา หลังจากนั้นก็ได้แพร่เข้ามาในประเทศไทย มันสำปะหลังเริ่มมีการปลูกครั้งแรกในภาคใต้ของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2393 ในระยะแรกจะปลูกไว้เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน แต่ต่อได้ขยายเป็นการผลิตเพื่อการค้าในภายหลัง (เรื่องวิทย์ ลิมปนาท, 2545, หน้า 59)

สำหรับการปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรียุคแรกเริ่มหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้เริ่มคนหนึ่งในช่วงเวลานั้นคือ ร.ต.ท. สุริย นวรา ซึ่งได้ตั้งโรงงานสำปะหลังขึ้นโดยใช้ชื่อบริษัท เอส.อาร์-บราเดอร์ จำกัด ตั้งอยู่ที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา (เรื่องวิทย์ ลิมปนาท, 2545, หน้า 59 ; ธนัชร จันทรสุข, 2534, หน้า 2)

การปลูกมันสำปะหลังนับเป็นอาชีพที่ทำกันมากเกือบทุกอำเภอในจังหวัดชลบุรี ยกเว้นอำเภอเกาะสีชัง การปลูกมันสำปะหลังทำให้มีโรงงานแป้งมันและโรงโม่มันเส้นเกิดขึ้นหลายอำเภอ เช่น อำเภอเมือง อำเภอบ้านบึง อำเภอบ่อทอง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา เป็นต้น (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2544, หน้า 218)

กล่าวได้ว่าการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังเป็นไปตามการขยายตัวของตลาดโลก ทั้งนี้เพราะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เน้นประเทศแถบตะวันตกต้องการแป้งมันสำปะหลังเป็นจำนวนมาก โดยมีถนนสุขุมวิทเป็นปัจจัยหนุนที่สำคัญในการเปิดพื้นที่ในการผลิต กล่าวคือ พื้นที่การเพาะปลูกมันสำปะหลังได้ขยายตัวไปตามการตัดถนนเชื่อมโยงพื้นที่จากชายฝั่งเข้าไปในภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากพื้นที่เพาะปลูกขยายออกจากอำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา

อำเภอเมืองและอำเภอบ้านบึง ข้ามไปยังซีกตะวันตกของระยองและขึ้นไปพื้นที่ตะวันออกของปราจีนบุรี ขณะเดียวเป้่งมันสำปะหลังจะมีคุณภาพดีต้องทำการแปรรูปมันสำปะหลังภายในเวลา 24 ชั่วโมงหลังจากที่มีการเก็บเกี่ยว ดังนั้นการมีเส้นการคมนาคมที่สะดวกจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของเป้่งมันสำปะหลัง (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2545, หน้า 104-105,110)

นอกจากนี้ การขยายตัวของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังยังมีผลต่อการเข้ามาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปมันสำปะหลัง ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มมีนายทุนเข้ามาตั้งโรงงานสมัยใหม่เพื่อแปรรูปเป้่งมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี ทั้งนี้เพื่อผลิตเป้่งมันสำปะหลังส่งไปขายยังสหรัฐอเมริกา ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นี้มีโรงงานเป้่งมันสำปะหลังขนาดใหญ่ในจังหวัดชลบุรีประมาณ 4 โรงงาน คือ บริษัท เอส อาร์ บาร์เคอร์ จำกัด, บริษัท ไทวา จำกัด, บริษัท ทรูกล่า จำกัด และบริษัท เกียกฤทธิ์ จำกัด ซึ่งทั้ง 4 โรงงานนี้มีกำลังการผลิตเป้่งมันสำปะหลังประมาณ 110,000 ตันต่อปี (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2545, หน้า 105-106)

ในการแปรรูปเป้่งมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นแหล่งผลิตดั้งเดิมนั้นมีลักษณะเด่นที่น่าสนใจประการหนึ่งในแง่ความพร้อมและความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการในการผลิตเป้่งมัน กล่าวคือ การลงทุนใน โรงงานที่อาศัยเครื่องจักรทันสมัยในการผลิตเป้่งมันนั้นต้องใช้เงินลงทุนอย่างต่ำประมาณ 30-35 ล้านบาท ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงนิยมผลิตโดยใช้เครื่องจักรผสมกับแรงงานเพราะสามารถแก้ปัญหาเรื่องหวั่นขาดตลาดได้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงงานจะต้องรับซื้อมันสำปะหลังจากชาวไร่และในสมัยนั้น โรงงานมิได้ทำไร่มันเป็นของตัวเอง การระดมซื้อหวั่นป้อนเครื่องจักรครั้งละมากๆ มันทำไม่ได้เต็มที่ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องรอให้ชาวไร่ขุดหวั่นถึง 2-3 วัน การรอนานทำให้คุณภาพของหวั่นเสื่อมและเป้่งมีคุณภาพต่ำ ดังนั้น โรงงานขนาดใหญ่จึงแก้ปัญหาด้วยการซื้อเป้่งหยาบจากโรงงานทั่วไปนำมาบดให้ละเอียดแล้วบรรจุถุง และยังซื้อเป้่งเปียกมาอบให้แห้งแล้วบรรจุถุงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศต่อไป (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2545, หน้า 105-106)

2. กลุ่มเกษตรกรรายย่อย

กลุ่มเกษตรกรรายย่อยในที่นี้หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพกสิกรรม ปศุสัตว์ และการประมงที่เป็นเจ้าของปัจจัยในการผลิตจำนวนหนึ่ง เช่น การเป็นเจ้าของที่ดิน เจ้าของเรือประมง หรือเจ้าของเล้าสัตว์โดยการผลิตจะใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักโดยยังไม่ได้มีการจ้างงานประจำจากภายนอกครอบครัว กลุ่มเกษตรกรรายย่อยเหล่านี้ไม่ได้มีการสะสมทุนเพียงพอที่จะก้าวเข้าสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นเนื่องจากเกษตรกรรายย่อยต้องเผชิญหน้ากับค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการเกษตรและรวมถึงค่าใช้จ่ายในการบริโภคในครัวเรือน ในขณะเดียวกันก็ยัง

ต้องประสพรายได้ที่ไม่แน่นอนหรือราคาผลผลิตเกษตรตกต่ำจากปัญหาตลาด เกษตรกรรายย่อยใน จังหวัดชลบุรีที่สำคัญ ได้แก่

2.1 กลุ่มปลูกสับปะรด

ในจังหวัดชลบุรีนั้น มีบาทหลวงอัสสัมชัญที่ศรีราชาได้นำพันธุ์สับปะรดเข้ามาพันธุ์ หนึ่งซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีรสชาติหวานน้ำแล้วได้เปลี่ยนชื่อเป็น สับปะรดศรีราชา แต่ชาวบ้านในอำเภอ ศรีราชาเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พันธุ์อัสสัม เนื่องจากไร่สับปะรดสมัยก่อนตั้งอยู่ริมถนนสายเดียวกับ ถนนที่ผ่านโรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา จนเป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ สับปะรดในจังหวัดชลบุรีนั้น นิยมปลูกกันมากที่อำเภอบ้านบึงและอำเภอสรีราชา ส่วนอำเภออื่น ๆ มีปลูกบ้างแต่ไม่มากนัก (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิม พระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2544, หน้า 219; ศิริภรณ์ ทองทูลทัศน์, 2534, หน้า 3-4)

การปลูกสับปะรดในชลบุรีเริ่มแพร่หลายในปี พ.ศ. 2510 ประกอบกับที่สาววยซึ่ง แหล่งปลูกสับปะรดแหล่งใหญ่ของโลก ประสบกับปัญหาเรื่องที่ดินและแรงงานแพงทำให้ปลูกแล้ว ไม่คุ้มกับทุนที่เสียไป นักลงทุนจึงหันมาปลูกสับปะรดในประเทศเขตร้อนซึ่งประเทศไทยเป็น ประเทศหนึ่งที่ที่ดินไม่แพงและค่าแรงถูก พวกนักลงทุนจึงเข้ามาสร้างโรงงานพร้อมส่งเสริมให้ ประเทศไทยปลูกสับปะรดมากขึ้นการปลูกสับปะรดโดยผู้ผลิตรายย่อยที่จังหวัดชลบุรีเพื่อส่งเข้า โรงงานทำสับปะรดกระป๋องส่งออกต่างประเทศ (ศิริภรณ์ ทองทูลทัศน์, 2534, หน้า 4)

2.2 กลุ่มเลี้ยงเป็ด

ผู้เลี้ยงเป็ดในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่เป็นชาวจีนหรือกลุ่มที่มีเชื้อสายจีนทั้งนี้เพราะ อาชีพเลี้ยงเป็ดเป็นอาชีพของชาวจีนอพยพและได้ถ่ายทอดต่อกันมา แต่เดิมแหล่งเลี้ยงเป็ดใน จังหวัดชลบุรี บริเวณชานเมืองโดยกระจายอยู่สองข้างทางสายสุขประยูร บริเวณตำบลนาป่า ตำบล หนองคำลิ่ง ตำบลคอนหัวพ่อ และสายสุขุมวิทอยู่ในตำบลเสม็ดและตำบลแสนสุข นอกจากนั้นยังม ีการเลี้ยงในเขตอำเภอบางพลีและพนัสนิคม แต่ไม่มากเท่าในเขตอำเภอเมือง การเลี้ยงเป็ดรายย่อย ในชลบุรีมีมากในบริเวณตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี แต่เมื่อตำบลบางทรายถูกตั้งเป็น สุขาภิบาลในปี พ.ศ. 2508 ทำให้เล้าเป็ดใหญ่ ๆ ต้องขยายออกไปสู่ชานเมืองเพื่อห่างไกลจากแหล่ง ชุมชน การเลี้ยงเป็ดในจังหวัดชลบุรีนั้นมีความสัมพันธ์กับการประมง กล่าวคือ มีการนำผลผลิต จากการประมงทะเลที่เหลือขายหรือคัดลอก ดังเช่น พวกปลาเล็ก ปลาน้อย ปูและหอยมาเป็นอาหาร เลี้ยงเป็ดซึ่งนับว่าเป็นผลพลอยได้ที่เป็นประ โยชน์และสร้างรายได้ต่อเนื่อง เช่น การเลี้ยง หอยแมลงภู่ด้วยการปักไม้ไผ่กลางทะเล เมื่อน้ำทะเลเริ่มมีเชื้อหอย จากนั้นก็รอให้หอยโตซึ่งใช้เวลา ประมาณ 6 เดือน ส่วนการเก็บเกี่ยวก็จะแบ่งเป็น 3 ระยะ ในระยะแรกคือ การเก็บหอยเป็ด คือลูก หอยหรือหอยเล็กๆ ที่อยู่ส่วนบนของไม้ไผ่ไปยังเล้าเป็ดต่าง ๆ ในจังหวัด ซึ่งนอกจากแหล่งเลี้ยงใน

จังหวัดชลบุรีแล้วหอยจากจังหวัดอื่น ๆ ก็ส่งมาจำหน่ายยังชลบุรีด้วยเนื่องจากชลบุรีเป็นแหล่งเลี้ยงเปิดที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออก ดังนั้น จึงมีความต้องการอาหารเปิดในปริมาณที่มาก นอกจากการใช้หอยแมลงภู่มาเลี้ยงเปิดแล้วยังมีหอยชนิดอื่น ๆ ด้วย เช่น หอยกระพง เป็นต้น (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2545, หน้า 119-120)

นอกจากนี้ การพัฒนาประมงบริเวณชายฝั่งทะเลโดยการใช้ฉวนลากที่สามารถจับปลาได้ทั้งวันทำให้ปลาที่ได้จากฉวนลากจึงคละปะปนกันหลายประเภทรวมทั้งถูกปลาเล็กปลาน้อยด้วยนับเป็นผลดีอย่างหนึ่งจากฉวนลากที่ขายได้ราคาดี เรียกว่า “ปลาเน่า” ปลาเน่านี้ก็นำมาใช้เป็นอาหารเปิดอีกเช่นกัน

อาหารอีกชนิดหนึ่งที่ใช้เลี้ยงเปิดสำคัญที่อยู่นอกเขต อำเภอเมืองชลบุรี มีอยู่เขต อำเภอพานทอง และ อำเภอพนัสนิคม นั่นก็คือ “ข้าวตอก” ข้าวตอกทำให้การเลี้ยงเปิดกลายเป็นอาชีพเสริมของชาวนาโดยจะรับจ้างเลี้ยงลูกเปิดจากฟาร์มใหญ่อีกที ลักษณะการจ้างเป็นไปในรูปของของทางที่เล่าเปิดเป็นผู้ถือหุ้นให้กับชาวนาก่อนซึ่งหมายถึงตัวลูกเปิดและอาหารสำหรับเปิดและมีการเลี้ยงสัมพันธ์ไปกับฤดูกาลทำนา กล่าวคือ ชาวนาจะเริ่มรับจ้างเลี้ยงลูกเปิดในระยะก่อนการเก็บเกี่ยวประมาณ 2-3 เดือน คือ ประมาณเดือนตุลาคมเพื่อให้ลูกเปิดโตทันการเก็บเกี่ยวคือ มีอายุประมาณ 2 เดือน เป็นเปิดรุ่นที่กินอาหารแข็งคือ ข้าวเปลือกได้ หลังจากนั้นชาวนาก็จะถอนเปิดที่รับจ้างเลี้ยงไปกินข้าวตอกหรือข้าวเปลือกที่ตกหล่นลงเหลือจากการเก็บเกี่ยว วิธีนี้เป็นการประหยัดค่าอาหารทางหนึ่งแทนที่จะต้องใช้อาหารจากนายนุหรือเจ้าของเล้าเปิด สำหรับการขายทุนคืนนั้นจะทำเมื่อเปิดอายุ 5 เดือน ซึ่งเป็นระยะที่เปิดเริ่มตกไข่ ในการซื้อคืนทุนแก่เจ้าของเล้าเปิดหรือนายนุจะเป็นผู้กำหนดราคาโดยหักค่าอาหาร ค่าตัวลูกเปิดออกจากราคาตัวเปิดที่เหลือจึงจะเป็นรายได้สุทธิของชาวนา การเลี้ยงเปิดด้วยวิธีนี้จะทำกันระหว่างคนที่รู้จักคุ้นเคยกัน อย่างไรก็ตามการลงทุนของเจ้าของเล้าเปิดกับชาวนาหรือผู้เลี้ยงนั้นอาจจะมีวิธีเลี้ยงที่ต่างกัน กล่าวคือ แทนที่จะให้เจ้าของเล้าเปิดเป็นผู้ถือหุ้นให้ ชาวนาหรือผู้เลี้ยงอาจจะเป็นผู้ลงทุนเองทั้งหมดก็ได้ตั้งแต่การซื้อตัวลูกเปิด การหาอาหารให้เปิดกินจนกระทั่งนำไปติดต่อขายตามเล้าเปิดต่าง ๆ ฝ่ายเจ้าของเปิดที่ซื้อจะเป็นผู้ตกลงราคาสินค้าที่ได้ทั้งหมดจะเป็นของผู้เลี้ยง (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2545, หน้า 120-121)

2.3 กลุ่มเลี้ยงไก่

ส่วนการเลี้ยงไก่รายย่อยในจังหวัดชลบุรียุคหนึ่งเกิดขึ้นที่หลังการเลี้ยงเปิด มีการเริ่มเลี้ยงไก่เมื่อทศวรรษที่ 2500 การเลี้ยงไก่ในชลบุรียุคหนึ่งจะเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม ได้แก่ ประชากรในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี ตลอดแนวเขตเทศบาลด้านติดทะเลทางทิศตะวันออกในชลบุรีจะเลี้ยงเฉพาะไก่พันธุ์เนื้อเกรด ซี สำหรับทำไก่ย่างเป็นไก่ที่โตแล้วและใช้เวลาเลี้ยงเพียง 6 สัปดาห์ การเลี้ยงไก่

ประเภทนี้ทำให้ผู้เลี้ยงได้เงินเร็วและขายคล่องจึงมีผู้นิยมเลี้ยงกันมาก ปริมาณการเลี้ยงไก่จะอยู่ประมาณ 200-300 ตัว ส่วนใหญ่จะกำหนดระยะเวลาการเลี้ยงให้สามารถขายได้ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลปีใหม่ ตรุษจีน หรือสารทจีน เป็นต้น เนื่องจากจะได้ราคาดี ในการเลี้ยงไก่ดังกล่าว ผู้เลี้ยงจะซื้อลูกไก่จากร้านตัวแทนขายลูกไก่พันธุ์ต่าง ๆ โดยตรงหรือเงินสด ไม่มีการเลี้ยงโดยนายทุนเหมือนการเลี้ยงเป็ด อาหารที่เลี้ยงก็ซื้อเองโดยนิยมอาหารถุงหรืออาหารป่นสำเร็จสำหรับเลี้ยงไก่โดยเฉพาะ เมื่อได้กำหนดขายผู้เลี้ยงจะขายให้ใครก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นขายให้คนกลางซึ่งเป็นตัวแทนขายอาหารและลูกไก่หรือขายให้พ่อค้าคนกลางซึ่งมีอาชีพทำไก่อ่างโดยตรง (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2545, หน้า 121)

3. กลุ่มข้าราชการ

จากการวิเคราะห์จะพบว่า ยังมีนายทุนจีนในเมืองชลบุรีที่ไม่ได้เข้าไปเป็นนักการเมือง แต่ได้ส่งลูกหลานให้มีการศึกษาเพื่อเข้าไปสู่ระบบราชการ นายทุนดังกล่าวมีตระกูลที่สำคัญในชลบุรีได้แก่ ตระกูลอุณาภูล และตระกูลอนันตกุล

ในที่นี้จะยกกรณีศึกษา นายเสนาะ อุณาภูล ในฐานะตัวแทนของตระกูลอุณาภูล และนายอนันต์ อนันตกุล ในฐานะตัวแทนของตระกูลอนันตกุลตระกูลทั้งสองถือว่าเป็น “ตระกูลข้าราชการ” (วิระ อนันตกุล, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2553)

3.1 กรณีศึกษานายเสนาะ อุณาภูล

นายเสนาะ อุณาภูล เกิดเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2474 เป็นบุตรคนที่ 8 ของนายวิชัย นายเนื่อง อุณาภูล บิดาของนายเสนาะเป็นผู้สร้างตลาดหนองมน ก่อนจะขายกิจการให้ผู้อื่น ในภายหลัง นายเสนาะเป็นชาวจังหวัดชลบุรีโดยกำเนิด และเข้ารับการศึกษาชั้นต้นจากโรงเรียนชลราษฎร์รังสฤษดิ์จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังจากนั้นจึงย้ายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาราชบุรีจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ต่อมานายเสนาะได้เข้าไปศึกษาต่อที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แล้วจึงไปศึกษาต่อทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย และเข้าไปฝึกงานที่ธนาคารแห่งชาติออสเตรเลีย กรุงซิดนีย์ ก่อนที่จะเดินทางกลับมารับราชการในประเทศไทย (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2544, หน้า 304)

นายเสนาะเริ่มชีวิตการทำงานโดยเขียนจดหมายไปแนะนำตัวกับป๋วย อึ๊งภากรณ์ ด้วยตนเอง นายป๋วยแนะนำให้นายเสนาะเข้าไปทำงานที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง มีหน้าที่ประสานงานกับแหล่งทุนจากรัฐบาลต่างชาติที่เริ่มเข้ามาในยุคนั้น (เช่น ESCAP) หลังจากนั้นนายเสนาะย้ายมาประจำที่กองงบประมาณ และมีบทบาทอย่างสูงในการปรับปรุงระบบงบประมาณของประเทศไทยในสมัยจอมพลสฤษดิ์ให้ใช้ระบบเดียวกับสากล

จากนั้นนายเสนาะได้รับทุนฟูลไบท์ไปเรียนต่อสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบียในนิวยอร์ก จบการศึกษากลับมาเมืองไทยในช่วงก่อตั้งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (ซึ่งภายหลังพัฒนามาเป็นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือที่คนทั่วไปเรียกกันว่า สภาพัฒน์ฯ) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พอที่นายเสนาะจึงได้รับมอบหมายจากป๋วยให้เข้าไปเป็นกลไกสำคัญด้านเศรษฐกิจในรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ โดยให้มาคุมด้านการเงินการคลังที่สภาพัฒน์ฯ (เสนาะ อนุภาล, 2552)

นายเสนาะมีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1-3 ซึ่งเน้นการพัฒนาสาธารณูปโภคและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ด้วยบรรยากาศทางการเมืองในสมัยรัฐบาลจอมที่เริ่มเข้ามาแทรกแซงการบริหารงานในสภาพัฒน์ ทำให้เสนาะตัดสินใจย้ายงานไปพัฒนาด้านการส่งออก ในฐานะรองปลัดกระทรวงพาณิชย์ในปี พ.ศ. 2515

หลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปี พ.ศ. 2516 เสนาะได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีสัญญา ธรรมศักดิ์ ให้กลับมาดูวิกฤตศรัทธาที่สภาพัฒน์ฯ ในฐานะเลขาธิการสภาพัฒน์ฯ คนที่ 4 หลังจากกลับมาปรับปรุงสภาพัฒน์ฯ เรียบร้อยแล้ว รัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ก็หมดวาระ รัฐบาลคึกฤทธิ์ ปราโมชที่มาแทนได้ลดความสำคัญของสภาพัฒน์ฯ ลง เสนาะจึงย้ายมาเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2518 (เสนาะ อนุภาล, 2552)

ภาระการเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงนั้นถือว่าหนักหน่วงมาก เพราะประเทศไทยได้รับผลกระทบโดยตรงจากสงครามเวียดนามที่สหรัฐพ่ายแพ้ และความตกต่ำของเศรษฐกิจโลก เสนาะใช้เวลาช่วงนี้แก้ปัญหาสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ในไทย ปรับระบบการแลกเปลี่ยนค่าเงินจากที่ผูกกับดอลลาร์มาเป็นระบบตะกร้าเงิน แต่สิ่งที่ใช้กำลังของเสนาะไปมากก็คือ ภาวะฟองสบู่จากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ช่วงปี พ.ศ. 2518-2522 เพราะมีองค์กรหลักอยู่ที่บริษัทราชเงินทุนของเสรี ทรัพย์เจริญ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมรุ่นธรรมศาสตร์ของนายเสนาะ เขาจึงโดนโจมตีจากสื่ออย่างหนักว่านายเสนาะจะเข้าไปอุ้มเสรี นายเสนาะเกิดความเครียดจนก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพตามมา

หลังคลี่คลายวิกฤตสถาบันการเงิน เมื่อปี พ.ศ. 2522 นายเสนาะลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ออกบวชและพักผ่อนอยู่ช่วงหนึ่ง หลังจากนั้นนายเสนาะได้รับการติดต่อจากอานวย วีรรณ ในรัฐบาลพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ให้กลับมาทำงานเป็นเลขาธิการสภาพัฒน์ฯ อีกครั้งในปี พ.ศ. 2523 งานของนายเสนาะในฐานะเลขาธิการสภาพัฒน์ฯ ในช่วงที่สองเป็นการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 5 และ 6 ซึ่งเน้นการกระจายรายได้ให้ชนบท และมีโครงการขนาดใหญ่อย่างเช่น แผนการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันออก (Eastern Sea Board)

ที่ร่วมทำเรือสำเภาเหล็กแหลมฉับ และนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด นายเสนะมีความสนิทสนมกับผู้บริหารด้านเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น ดังนั้น หลังจากที่ได้รับผลกระทบจากข้อตกลง Plaza accord จนต้องย้ายฐานการผลิตออกไปนอกประเทศ นายเสนะได้เข้าไปเจรจากับญี่ปุ่นจนสามารถบรรลุข้อตกลงให้ญี่ปุ่นย้ายฐานการผลิตมาที่ประเทศไทยได้สำเร็จ ดังจะเห็นได้จากภายหลัง นายเสนะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุด “Grand cordon of the order of the rising sun” สมเด็จพระจักรพรรดิอะคิฮิโตะ ในปี พ.ศ. 2553

นายเสนะยังได้ปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจทางด้านเศรษฐกิจอย่างมากในสมัยรัฐบาล พล.อ. เปรม เช่น การตั้งคณะกรรมการระดับชาติขึ้นมา 6 คณะเพื่อตัดสินใจและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ ทั้งด้านพลังงาน ด้านโครงการพระราชดำริ ด้านพัฒนาชนบท เมื่อ พล.อ. เปรม ยุติภารกิจทางการเมือง พร้อมกับรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่ขึ้นมาแทนที่ รัฐบาลพลเอกชาติชายมีทีมเศรษฐกิจของตัวเอง ที่เรียกกันว่า ที่ปรึกษาบ้านพิษณุโลก เสนาะจึงลาออกจากสภาพัฒน์ฯ เพื่อเปิดทางให้รัฐบาลใหม่เดินทางเศรษฐกิจต่อไป

ในระหว่างการทำงานในสมัยรัฐบาลเปรม นายเสนะเล็งเห็นว่าสภาพัฒน์ฯ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในฐานะข้าราชการ ยังขาดหน่วยงานที่ทำงานด้านวิจัย ที่เป็นคลังสมอง (Think tank) และแนะแนวทางการพัฒนาประเทศ เขาจึงผลักดันให้ตั้ง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เมื่อปี พ.ศ. 2527 TDRI ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลแคนาดาโดย มี ดร. อาณัติ อาภาภิรม เป็นประธานสถาบันคนแรก และได้นักวิชาการที่โดดเด่น อย่างเช่น อัมมาร สยามวาลา วีรพงษ์ รามางกูร ณรงค์ชัย อัครเศรณี จุลองภพ สุสังกร์กาญจน์ เข้ามาช่วยงาน (เสนาะ อนุภาล, 2552)

แม้จะลาออกจากราชการแล้ว แต่ชีวิตทางการเมืองของนายเสนะ ก็ยังไม่จบลงแค่รัฐบาลเปรมดังจะเห็นได้จาก เมื่อเกิดการรัฐประหารในปีพ.ศ. 2534 รสช. และนายอานันท์ ปันยารชุน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี นายอานันท์ได้ดึงตัวนายเสนะมาเป็นรองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเสนาะก็ดึงเครือข่ายนักวิชาการจาก TDRI มารับตำแหน่งสำคัญ ๆ ด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดนี้ด้วย

ในสมัยรัฐบาลอานันท์ 1 นายเสนะใช้เวลาปรับปรุงระบบภาษี ชำระกฎหมายที่ล้าสมัย ปรับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษา พลังงาน แต่เขากลับประสบปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับเส้นโลหิตในสมองอย่างฉับพลัน เมื่อรัฐบาลอานันท์ 1 หมดวาระลง นายเสนาะจึงขอพักงานทุกชนิดและไปรักษาตัวที่สหรัฐอเมริกา เมื่อรักษาหายดีแล้วจึงกลับมาเมืองไทย เกษียณตัวเองจากงานราชการ เข้าเป็นกรรมการเครือซีเมนต์ไทยและย้ายไปอยู่ที่บ้านสวนใกล้เขาใหญ่เพื่อมุ่งเรื่องธรรมะเป็นหลัก (เสนาะ อนุภาล, 2552)

3.2 กรณีศึกษานายอนันต์ อนันตกุล

นายอนันต์ อนันตกุล เกิดเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2475 ที่ ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี นายอนันต์เป็นบุตรของนายไพบูลย์และนางลัดดาวัลย์ อนันตกุล นายอนันต์ได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนใกล้บ้าน ต่อมาในชั้นมัธยมตอนต้นได้ศึกษาที่โรงเรียนชลราษฎรอำรุง และมัธยมศึกษาตอนปลายได้ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา หลังจากนั้นนายอนันต์เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 19 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านการบริหารจากมหาวิทยาลัยเซาท์เทิร์น แคลิฟอร์เนีย

นายอนันต์เริ่มราชการครั้งแรกด้วยการไปฝึกงานอยู่ในกระทรวงมหาดไทย ต่อจากนั้นถูกส่งไปเป็นปลัดอำเภอที่จังหวัดนครปฐม ต่อมาในปี พ.ศ. 2505-2506 เป็นนายอำเภอ ปิกรังชัย จังหวัดนครราชสีมา, ในปี พ.ศ. 2516-2518 เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ, ในปี พ.ศ. 2518-2520 เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ, ในปี พ.ศ. 2528-2532 เป็นเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี, ในปี พ.ศ. 2532-2534 เป็นปลัดกระทรวงมหาดไทย ดำรงตำแหน่ง 2 สมัย, ในปี พ.ศ. มี.ค. 2534- ก.ย. 2534 เป็นที่ปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, ในปี พ.ศ. 2534-2536 เป็นปลัดกระทรวงมหาดไทย , และในปี พ.ศ. 2529-2543 เป็นสมาชิกวุฒิสภากรรมการร่างกฎหมาย

เมื่อนายอนันต์เกษียณอายุราชการลง นายชวน หลีกภัย ในปี พ.ศ. 2543-2547 ได้ชักชวนให้เข้าดำเนินงานด้านการเมืองกับทางพรรคประชาธิปัตย์ โดยดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคแทนที่ พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ ที่ถูกห้ามเล่นการเมืองเป็นเวลา 5 ปี นายอนันต์ได้เป็น ส.ส. พรรคในระบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 แต่บทบาทการเป็นเลขาธิการพรรคของนายอนันต์ก็ไม่มีผลงานที่โดดเด่น จนกระทั่งพรรคประชาธิปัตย์ต้องเปลี่ยนตัว เนื่องจากต้องรองรับกับการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2548 โดยเป็นนายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ ได้ขึ้นเป็นเลขาธิการพรรคแทน และนายอนันต์ได้เปลี่ยนบทบาทไปเป็นที่ปรึกษาพรรค

ปัจจัยและเงื่อนไขการผลิตซ้ำของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตยในจังหวัดชลบุรี

ภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตยนั้นกลุ่มชนชั้นนำข้าราชการได้เข้ามามีอำนาจทางการเมืองแทนที่กลุ่มเจ้า แต่กลุ่มชนชั้นนำข้าราชการก็ยังผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ ผลที่ตามมาก็คือ เกิดการขยายตัววัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวไปสู่ชนชั้นนำไทยกลุ่มใหม่ไม่ได้จำกัดอยู่แค่นายทุนจีนดังเช่นในสมัยต้นรัตนโกสินทร์

ภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ชนชั้นนำกลุ่มใหม่ได้สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับนายทุนจีน กล่าวคือ ในขณะที่ชนชั้นนำข้าราชการได้กำหนดนโยบายชาตินิยมควบคุมบทบาทของนายทุนจีน แต่ชนชั้นนำดังกล่าวก็รับนายทุนจีนให้เข้ามาอยู่ภายใต้อุปถัมภ์ของตนในกระบวนการนำนโยบายชาตินิยมไปปฏิบัติ ดังนี้

การเกิดขึ้นมาของนโยบายชาตินิยมหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถือได้ว่าเป็นผลผลิตมาจากกระบวนการพัฒนาทุนนิยมของไทย การพัฒนาทุนนิยมดังกล่าวเกิดขึ้นจากเงื่อนไขที่สำคัญ 4 ประการคือ (ชัยชนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2542, หน้า 77-78)

เงื่อนไขแรกเป็นการแก้ไขสนธิสัญญาเบาว์ริงทำให้ไทยสามารถยกระดับภาษีศุลกากรของประเทศในปี พ.ศ. 2470 ดังนั้น จึงช่วยลดการแข่งขันอย่างรุนแรงจากสินค้านำเข้าจากตะวันตก

เงื่อนไขที่สองเกิดจากภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำทำให้การลงทุนจากต่างประเทศและสินค้านำเข้าลดลงอย่างมาก

เงื่อนไขที่สามเป็นการตระหนักของผู้กำหนดนโยบายและนักอุตสาหกรรมของไทยถึงปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนการผลิตข้าวส่งออกเป็นหลักที่ดำเนินมาในอดีต

เงื่อนไขที่สี่เกิดจากการที่รัฐยอมรับกิจการธุรกิจให้มีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมายโดยการออกพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2468 ทำให้มีการจดทะเบียนธุรกิจกันอย่างขว้าง

การเกิดเงื่อนไขทั้งสี่ประการนี้ทำให้รัฐไทยโดยชนชั้นนำข้าราชการสามารถใช้เงื่อนไขเป็นโอกาสเข้ามาประกอบกิจการอุตสาหกรรมเพื่อต่อต้านการครอบงำทางเศรษฐกิจของนายทุนจีนและนายทุนยุโรป ชนชั้นนำข้าราชการได้ใช้อุดมการณ์ชาตินิยมมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนในกิจการเป็นของรัฐในระยะแรกและต่อมาในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้ใช้รูปแบบการสร้างรัฐวิสาหกิจขึ้นมา กระบวนการดังกล่าวจึงเป็นการเกิดทุนนิยมภายใต้การนำของรัฐบาลทหารไทย รัฐบาลทหารได้เข้าไปประกอบกิจการอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งที่เป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า ได้แก่ โรงงานกระดาษ ยาสูบ ทอผ้า สุนัข น้ำตาล เชื้อเพลิง เครื่องหนัง ปูนซีเมนต์ น้ำอัดลม สบู่ เบียร์ การผลิตยา และผลิตภัณฑ์จากไม้ รวมถึงอุตสาหกรรมที่เสริมการส่งออกสินค้าขึ้นปฐมนคือ โรงสี เหมืองแร่ และโรงงานกระสอบ

การที่นายทุนจีนเข้ามาเป็นผู้ได้อุปถัมภ์ของชนชั้นนำข้าราชการเป็นการผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ ดังนี้

ก่อนปี พ.ศ. 2475 พบว่า ชาวจีนรุ่นทวดได้ก่อร่างสร้างตัวจนกระทั่งมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นเป็นลำดับและเป็นปึกแผ่นอย่างสงบเรียบร้อย แม้ว่ารัฐบาลของชนชั้นนำกลุ่มเจ้านายจะตระหนักถึงอิทธิพลทางเศรษฐกิจของชุมชนชาวจีนก็ไม่กระทำการรุนแรงต่อชาวจีน ชาวจีนจึงทำ

การค้าขายอย่างเสรีและสามารถดำรงความเป็นจีนได้มาก แต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้เกิดเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก รัฐบาลอำนาจนิยมในขณะนั้นต้องการลดจำนวนข้าราชการไทยลงและส่งเสริมให้ประกอบอาชีพค้าขายเพื่อช่วยเหลือระบบราชการในทางอ้อมเหตุการณ์ดังกล่าวเริ่มทำให้ผู้นำไทยคิดว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาวจีนมีความขัดแย้งกับชาวไทย แต่ก็ไม่มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจรัฐ จนกระทั่งจอมพล ป.พิบูลสงครามได้เป็นหัวหน้ารัฐบาลในปี พ.ศ. 2481 จึงได้มีการนำเอานโยบายเป็นปฏิปักษ์ทางเศรษฐกิจต่อชาวจีนมาใช้เพื่อจำกัดขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของชาวจีนรุ่นปู่ย่าโดยการขับชาวจีนออกไปจากวงการค้าบางชนิดและเพื่อสำรองอาชีพการงานไว้ให้กับผู้มีสัญชาติไทยทำ

การสกัดกั้นอิทธิพลทางเศรษฐกิจของชาวจีนระหว่างปี พ.ศ. 2481-2487 โดยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามน่าจะมีสาเหตุมาจากความต้องการปิดกั้นมิให้ชาวจีนขยายอำนาจทางเศรษฐกิจของตนไปสู่อำนาจทางการเมือง โดยผ่านการเลือกตั้ง ประกอบกับชาวจีนสามารถเข้าครอบงำกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของชาติเกือบทุกแขนงทำให้รัฐบาลชาตินิยมของจอมพล ป.พิบูลสงครามต้องออกระเบียบชะลอการเติบโตทางธุรกิจของชาวจีนในหลายด้านและประกาศสงวนอาชีพให้ชาวไทยทำเป็นกรณีพิเศษ เป็นต้นว่า การเข้าควบคุมกิจการค้าข้าว ค้าเกลือ และค้าน้ำมันกับผลิตภัณฑ์จากน้ำมัน การโอนกิจการ โรงงานยาสูบและโรงฆ่าสัตว์มาเป็นของรัฐ การให้สัมปทานรังนกแก่งการของรัฐบาล รวมถึงการสงวนอาชีพการประมง การขับรื้อรับจ้าง และขับเรือแก่ผู้มีสัญชาติไทย

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มรสุมทางเศรษฐกิจของชาวจีนรุ่นพ่อแม่ได้หวนกลับมาอีกครั้งเหมือนสมัยชาวจีนรุ่นปู่ย่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2491-2497 จอมพล ป.พิบูลสงครามได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งและได้มีการนำนโยบายลดอำนาจทางเศรษฐกิจของชาวจีนอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีการตราเป็นพระราชบัญญัติทางรัฐสภา กฎหมายเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือการฝึกวิชาชีพและธุรกิจการค้าให้กับคนสัญชาติไทย การเพิ่มความเข้มงวดกับอาชีพและธุรกิจของชาวต่างด้าว การขยายการควบคุมอุตสาหกรรมภายในประเทศ รวมถึงการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเพื่อขยายกิจการทางเศรษฐกิจของชาวไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2541, หน้า 113-114)

นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา นายทุนจีนรุ่นพ่อแม่ได้ประสบกับภาวะการชะงักงันทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการตื่นตัวของเศรษฐกิจของรัฐบาลไทยซึ่งมีผลทำให้ชาวจีนรุ่นพ่อแม่รู้สึกถึงความไม่มีเสถียรภาพทางธุรกิจและรัฐบาลไทยไม่สามารถยอมปล่อยให้ชาวจีนขยายวงการธุรกิจให้ใหญ่โตโดยทางการไม่สามารถเข้าควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนอย่างในอดีตได้ ภายใต้สภาวะแห่งความกดดันนี้ผู้นำธุรกิจจีนได้ประนีประนอมกับผู้นำไทย

โดยได้ตกลงที่จะจัดการธุรกิจตามเป้าหมายของรัฐบาลไทยคือ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับประเทศโดยใช้ 3 วิธีการคือ (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2541, หน้า 135-136)

1. การปรับปรุงกิจการธุรกิจ โดยการดึงข้าราชการชั้นนำของไทยเข้าร่วมในคณะกรรมการบริษัทขนาดใหญ่

2. การจัดตั้งบริษัทใหม่ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างชาวจีนผู้ลงทุนและบริหารงานกับข้าราชการชั้นนำไทย ผู้อนุมัติและเปิดทางให้มีการค้าขายได้อย่างสะดวก

3. การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ โดยใช้นายทุนจีนรุ่นพ่อแม่ที่มีสัญชาติไทยเข้าบริหารงานร่วมกับชาวไทยทั้งในระดับคณะกรรมการและคณะช่วยอำนวยการ

การดำเนินการตามวิธีการเหล่านี้ทำให้ธุรกิจประกันภัย ธนาการ การส่งสินค้าออก การส่งสินค้าเข้า โรงภาพยนตร์และอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยนายทุนจีนและนายทุนไทยร่วมกัน และด้วยการที่นายทุนจีนรุ่นพ่อแม่ได้ร่วมมือกับข้าราชการไทยอย่างใกล้ชิดกลับทำให้นายทุนจีนสามารถขยายการค้าและธุรกิจได้อย่างกว้างขวางเกินขอบเขตของกรุงเทพมหานคร

เมื่อชนชั้นนำข้าราชการไทยกับนายทุนจีนได้ร่วมมือกันทำธุรกิจเป็นเวลานานจึงเกิดการแต่งงานระหว่างบุตรหลานทั้งสองฝ่ายขึ้นอันเนื่องมาจากความใกล้ชิดของครอบครัวประการหนึ่ง นอกจากนี้ ยังเกิดการส่งบุตรหลานไปเรียนต่างประเทศแล้วเกิดชอบพอกันอีกประการหนึ่ง ผลที่สุดได้นำไปสู่การบริหารธุรกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นในกลุ่มนายทุนจีนรุ่นลูก วัฒนธรรมของนายทุนจีนรุ่นลูกนี้เริ่มมีลักษณะเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของรุ่นเยาวชนจีนในปัจจุบัน แต่อาจเป็นรุ่นที่มีอายุมาจากเมืองจีนก่อนปี พ.ศ. 2460 จึงเป็นรุ่นที่มีอายุมากกว่าเยาวชนจีนในปัจจุบัน แต่โดยวัฒนธรรมแล้วอาจจะไม่แตกต่างกันคือ ทั้งสองรุ่นมีความรู้สึกของความเป็นไทยมากขึ้นเพราะเป็นผู้มีการศึกษาดี มีสัญชาติไทย มีบิณามารดาที่เกิดในเมืองไทยและมีฐานะดี เงื่อนไขเหล่านี้เปิดโอกาสให้บริษัทธุรกิจการค้าที่ต้องพึ่งชนชั้นนำข้าราชการหมดไป ดังนั้น การทำธุรกิจของนายทุนจีนเปิดกว้างและมีความชอบธรรมมากขึ้น

การสถาปนาระบอบอำมาตยาธิปไตยในระดับชาติที่นำไปสู่การเข้ามาเป็นผู้อุปถัมภ์นายทุนจีนกับชนชั้นนำข้าราชการแทนที่กลุ่มเจ้านั่นก็มีผลต่อการผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ในจังหวัดชลบุรีเช่นกัน กล่าวคือ มีปรากฏการณ์การขยายตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวในกลุ่มนายทุนจีนในจังหวัดชลบุรีมากขึ้น

กลุ่มนายทุนจีนที่เข้ามาสร้างระบบอุปถัมภ์กับชนชั้นนำข้าราชการในจังหวัดชลบุรีเป็นกลุ่มนายทุนการเกษตรหรือหลังจู่ที่ก่อรุมานในยุคบุกเบิกที่ดินเพื่อทำการเกษตรแบบทุนนิยม พื้นที่ใน

จังหวัดชลบุรีที่สะท้อนให้เห็นถึงการผลิตซ้ำของวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวได้แก่ พื้นที่ภายใน เขตบ้านบึงหรืออำเภอบ้านบึงในปัจจุบัน

ในช่วงนั้นบ้านบึงแต่เดิมเป็นพื้นที่ในเขตอำเภอเมืองชลบุรีและเป็นเขตที่มีการบุกเบิก ที่ดินเพื่อทำการเกษตร เช่น โรงเลื่อย การปลูกอ้อย การปลูกมันสำปะหลัง เป็นต้น กลุ่มที่เข้าไป บุกเบิกนั้นเป็นกลุ่มหลงฐีที่มีลักษณะเป็นนายทุนการเกษตร การขยายตัวของกลุ่มหลงฐีในบ้านบึง นั้นจำเป็นต้องใช้อำนาจเชิงอิทธิพลในการบุกเบิกที่ดินและ/หรือการควบคุมแรงงานรับจ้างใน การทำการเกษตรภายใต้สถานการณ์ที่กลไกของรัฐแห่งชาติยังไม่เข้ามามีบทบาทในอำเภอบ้านบึง อย่างไรก็ดี ภายใต้การเติบโตของเศรษฐกิจในเขตบ้านบึงก็ได้มีชนชั้นนำข้าราชการเข้า มาใช้อิทธิพลแสวงหาผลประโยชน์เพื่อการสะสมทุน การเข้ามาดังกล่าวจึงมีผลไปสู่การสร้าง เครือข่ายอุปถัมภ์ระหว่างชนชั้นนำข้าราชการกับหลงฐีในเขตบ้านบึง ดังนั้น ในการนำเสนอ การผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ในจังหวัดชลบุรีจะใช้กรณีของหลงฐี ในเขตบ้านบึงสะท้อนให้เห็นภาพดังกล่าวหลงฐีที่จะยกมาเป็นกรณีศึกษาจะเป็นหลงฐีของ 3 ตระกูล หลักดังนี้

1. หลงฐีตระกูลจึงประเสริฐ

หลงฐีตระกูลจึงประเสริฐนำโดยหลงฐีเกียงหรือนายชัย จึงประเสริฐ หลงฐีเกียงเป็น นายทุนการเกษตรที่สะสมทุนจากการทำการโรงเลื่อย ไร่อ้อย และไร่มันสำปะหลังตามลำดับ ในการสะสมทุนดังกล่าวหลงฐีเกียงต้องใช้อิทธิพลในลักษณะเจ้าพ่อโดยการจัดตั้งมือปืนเป็น กองกำลังเพื่อรักษาหรือขยายพื้นที่ของตนเอง (ธีรชัย ทองธรรมชาติ, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2555 ; เสียง สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2556)

หลงฐีเกียงถือเป็นผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นชลบุรีคนแรกที่พยายามเข้าไปสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ กับ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจในกลุ่มอำนาจชอวยราชครูที่มีบทบาททางการเมืองไทย ในช่วง พ.ศ. 2490-2500 เครือข่ายอุปถัมภ์ระหว่าง พล.ต.อ.เผ่าและหลงฐีเกียงพัฒนาขึ้นได้เนื่องจาก ในช่วงนั้น พล.ต.อ.เผ่า เองพยายามดึงเอากลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งในการขยาย ฐานอำนาจของตนเพื่อแข่งขันกับกลุ่มสี่เสาเทเวศร์โดยการนำของพล.อ.สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตัวอย่าง ของสายสัมพันธ์อุปถัมภ์ระหว่าง พล.ต.อ. เผ่า และหลงฐีเกียงก็คือ การที่หลงฐีเกียงทำหนังสือไปยัง กรมราชทัณฑ์ เพื่อขอแรงงานกลุ่มนักเลงและอันธพาลที่ถูกคุมขังในคุกกลางเวทไปทำงานในไร้อ้อยของตนเอง แต่เมื่อมาถึงไร้อ้อยนักเลงและพวกอันธพาลเหล่านั้นกลับไม่ได้เป็นผู้ใช้แรงงานใน ภาคเกษตรกร แต่หลงฐีเกียงกลับใช้คนเหล่านี้เพื่อควบคุมแรงงานอีสานที่มีกว่า 300 คนในไร้อ้อย ของตนเอง รูปแบบการทำไร้อ้อยของหลงฐีเกียงรู้จักกันโดยทั่วไปว่า ค่ายนรก (สุมาลี พันธุ์รา, 2543, หน้า 123-124)

เมื่อกลุ่มสี่เสาเทเวศร์โดยการนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เข้ามายึดอำนาจทางการเมืองแทนที่กลุ่มชอกราชครูหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2500 รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ หลังปี พ.ศ. 2501 จึงพยายามขจัดฐานอำนาจของกลุ่มชอกราชครูโดยกำหนดเป็นนโยบายปราบปรามบุคคลที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติดังนี้ (สุมาลี พันธุ์ยุรา, 2543, หน้า 182-183)

ประการที่หนึ่ง ดำเนินการปราบปรามคอมมิวนิสต์ให้หมดสิ้นไปซึ่งถือว่าเป็นนโยบายสำคัญที่สุด

ประการที่สอง ดำเนินการปราบปรามโจรผู้ร้ายและอันธพาล ได้แก่ อันธพาลที่ควบคุมช่องโสเภณี อันธพาลที่คุมบ่อนการพนัน อันธพาลที่อยู่ตามโรงฝิ่น และอันธพาลตามสถานีรถไฟ

ประการที่สาม ดำเนินการปราบปรามต้นตอของมูลเหตุที่จะทำให้เกิดอาชญากรรมและทำให้คนเป็นผู้ร้าย เช่น ช่องโจร แหล่งรับซื้อของโจร ช่องโสเภณี ช่องการพนัน ช่องสุบฝิ่น เป็นต้น

ดังนั้น ทางราชการจึงได้เคลื่อนเข้ามาปราบปรามผู้มีอิทธิพลในเขตบ้านบึงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 แต่หลงจู๊เกียงสามารถหลบหนีการจับกุมไปได้โดยเข้าไปหลบภัยอยู่กับผู้มีอำนาจในกรุงเทพฯ เมื่อการดำเนินการปราบปรามผู้มีอิทธิพลเงียบสงบลง หลงจู๊เกียงกลับมาสร้างอิทธิพลด้วยการสะสมนักเลงฝีมือดีไว้มากมาย และขยายฐานอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น ธุรกิจโรงเลื่อย โรงสีข้าว และไร่นา จนอาจกล่าวได้ว่า หลงจู๊เกียงนั้นเป็น เจ้าพ่อป่าแดง (ธีรชัย ทองธรรมชาติ, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2555: สุมาลี พันธุ์ยุรา, 2543, หน้า 182-183)

หลังจากนั้นหลงจู๊เกียงได้ปรับเครือข่ายอุปถัมภ์จากผู้นำกลุ่มชอกราชครูไปสู่ผู้นำของกลุ่มสี่เสาเทเวศร์โดยการไปมาหาสู่กับจอมพลประภาส จารุเสถียร ในช่วงที่เป็นผู้บัญชาการทหารบก ปี พ.ศ. 2508-2515 และรองนายกรัฐมนตรีปี พ.ศ. 2509-2515 และพลเรือตรีสุดสาย เทพหัสดินซึ่งในตอนนั้นหลงจู๊เกียงได้รับสัมปทานเหมืองแร่ในจังหวัดชลบุรีจากรัฐบาลถนอม กิตติขจร การที่หลงจู๊เกียงสร้างเครือข่ายเข้าไปมีสัมพันธกับอำนาจทางการเมืองในระดับประเทศก็เพื่อขยายและค้ำจุนธุรกิจของตนเอง

นอกจากนี้ หลงจู๊เกียงยังได้สร้างทายาทในอำนาจท้องถิ่นให้แก่บุตรชายทั้ง 2 คน คือนายประเสริฐ จิงประเสริฐ ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอบ้านบึง และนายนคร จิงประเสริฐ ปลัดอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายหลังจากเสียชีวิตของหลงจู๊เกียงเพราะอุบัติเหตุทางรถยนต์ บุตรของหลงจู๊เกียงรับมรดกดูแลกิจการทุกอย่างโดยที่นายนคร ลาออกจากปลัดอำเภอที่แม่ฮ่องสอนเพื่อเข้ามาดูแลกิจการของตระกูล การสูญเสียหลงจู๊เกียงทำให้ตระกูลจิงประเสริฐที่มีอิทธิพลและผูกขาดธุรกิจหลายประเภทในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือถูกท้าทายจากกลุ่มอำนาจท้องถิ่นใหม่ที่ประกอบไปด้วยนักเลงที่กำลังสร้างและขยายอำนาจทางเศรษฐกิจซึ่งพร้อมเสมอที่จะช่วงชิงผลประโยชน์ เช่น กลุ่มนายจุมพล สุขภารังสี หรือเสี้ยจิว เป็นต้น (สุมาลี พันธุ์ยุรา, 2543, หน้า 182-183)

แม้จะมีลูกชายหลงจู๋เคียงอย่างนายนครและนายประเสริฐ จึงประเสริฐเข้ามารับหน้าที่ดูแลกิจการแทน พร้อมกับการประกาศสืบทอดตำแหน่ง “เจ้าพ่อ” แทนผู้เป็นพ่อก็ตาม แต่ผลที่ตามมาคือนายนครถูกคนร้ายลอบสังหารเสียชีวิตหลังศาลากลางจังหวัดชลบุรี ต่อมาในระยะเวลาที่ห่างกันไม่ถึง 100 วันนายประเสริฐ ก็ถูกมือปืนดักยิงดงถล่มบริเวณหน้าศูนย์การค้าชุมชนนิเวศตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง สาเหตุการเสียชีวิตของบุคคลทั้งสองมีการสันนิษฐานกันว่าเกิดจากความขัดแย้งในการแย่งชิงพื้นที่เพื่อเข้าไปทำประโยชน์แร่พลวง การตายของทายาทของหลงจู๋เพียงครั้งเดียวมีการสันนิษฐานว่าเกิดขึ้นจากฝีมือของกลุ่มเสียใจ หลังจากนั้นแล้วคนในตระกูลจึงประเสริฐก็ถูกสังหารไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นนายประสิทธิ์ นายประสงค์ หรือนายแถม จึงประเสริฐ ผลจากการเสียชีวิตของคนในตระกูลจึงประเสริฐ ทำให้อำนาจและบารมีของตระกูลนี้เริ่มลดลงและหายไปจากวงเจ้าพ่อหลงจู๋ในจังหวัดชลบุรีในที่สุด

2. หลงจู๋ตระกูลเนื่องจ้านงค์

หลงจู๋ของตระกูลเนื่องจ้านงค์เข้ามาเกี่ยวข้องกับอำนาจอิทธิพลและการเมืองมากขึ้นในรุ่นลูก เช่น นายประ โยชน์ เนื่องจ้านงค์ ได้เดินทางไปศึกษาภาษาจีนในประเทศจีนคอมมิวนิสต์ การต้องใช้อิทธิพลของนักเลงหรือเสือเพื่อการบุกเบิกที่ดินที่บ้านหมื่นจิต 25,000 ไร่ นายประสงค์ เนื่องจ้านงค์ มีลักษณะเป็นนักกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองในชลบุรี เป็นต้น ดังนั้น เมื่อรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. 2501 ได้กำหนดนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลหรือนักเลง หลงจู๋ในตระกูลเนื่องจ้านงค์จึงได้รับผลกระทบจากนโยบายดังกล่าวไปด้วย เช่น นายวินัย เนื่องจ้านงค์ และนายประสงค์ เนื่องจ้านงค์ ถูกจับกุมตัวไปขังไว้ที่คุกกลางยามเมื่อปี พ.ศ. 2502 แต่การจำคุกดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้อิทธิพลและอำนาจทางเศรษฐกิจของหลงจู๋ในตระกูลเนื่องจ้านงค์ลดลงไปจากอำเภอบ้านบึง เนื่องจากพี่น้องคนอื่น ๆ สามารถหลบหนีไป เช่น นายประ โยชน์ เนื่องจ้านงค์ เป็นต้น ในทศวรรษ 2500 ฐานะของหลงจู๋ในตระกูลเนื่องจ้านงค์กลับร่ำรวยมากขึ้น กลายเป็นเจ้าของอุตสาหกรรมพืชไร่ครบวงจรในท้องถิ่น เช่น นายประ โยชน์ขยายโรงเลื่อยจักรที่บ้านทุ่งเหียง อำเภอพนัสนิคม การดำเนินกิจการโรงงานน้ำตาลสมัยใหม่ การปลูกปาล์มน้ำมัน การขยายการปลูกไร่อ้อยและมันสำปะหลัง รวมถึงการสร้างอาคารพาณิชย์ในตลาดบ้านบึงจำนวน 300 คูหา เป็นต้น (วิชัย เชื้อวประสิทธิ์, ม.ป.ป., หน้า 9)

นอกจากนี้ นายประ โยชน์ยังได้เข้าไปสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์กับกลุ่มจอมพลประภาส จารุเสถียร โดยผ่านนายนาถ มนต์เสวี ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ที่เป็นลูกน้องคนใกล้ชิดกับจอมพลประภาสเนื่องจากทั้งสองมีแม่เป็นคนเดียวกัน การสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์เกิดขึ้นจากการที่นายประ โยชน์ช่วยเหลืองานราชการ ในขณะเดียวกันทางผู้ว่าราชการจังหวัดก็จะให้ความสะดวกใน

การอนุมัติในเรื่องที่ต้องการ เช่น นายประโยชน์ได้นำรถเก๋งไปถมป่าชายเลนเพื่อสร้างเมืองใหม่ ของอำเภอเมืองชลบุรี ในขณะที่เดียวกันนายประ โยชน์ก็ได้รับความสะดวกในการขออนุมัติสุสาน ชาวจีนในอำเภอบ้านบึงจนกลายเป็นสุสานชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย (ธีรชัย ทองธรรมชาติ, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2555; เชื้อสิงห์ เนื่องจำนงค์, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2556; วิชัย เชี่ยวประสิทธิ์, ม.ป.ป., หน้า 17)

หลงจู๊ในตระกูลเนื่องจำนงค์ได้ลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อ ค้ำจุนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเนื่องจากที่ดินในเขตบ้านบึงนั้นยังเป็นที่ดินป่าสงวน ดังนั้น การทำ ธุรกิจของหลงจู๊ในบ้านบึงจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย กล่าวคือ นายประสงค์ เนื่องจำนงค์ ได้ลงรับ สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรีในปี พ.ศ. 2512 และประสบความสำเร็จได้รับ เลือกตั้งเป็น ส.ส. จังหวัดชลบุรีเนื่องจากคะแนนเสียงจากหลงจู๊และชาวไร่ในบ้านบึงเป็นฐานเสียง ที่สำคัญ ประกอบกับอุปนิสัยของนายประสงค์ ซึ่งเป็นนักเลงเก่าพูดจาตรงไปตรงมาและมีกิจกรรม เคลื่อนไหวทางการเมืองในชลบุรีจนเป็นที่รู้จักกันไป ดังนั้น นายประสงค์จึงได้รับคะแนนเป็น อันดับหนึ่งในบรรดา ส.ส. ชลบุรีทั้งหมด 3 คนในขณะนั้น

หลังจากที่ได้เข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วนายประสงค์ เนื่องจำนงค์ พยายาม แสดงบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยการเป็นตัวแทนชาวไร่ในจังหวัดชลบุรี ทำการ ผลักดันส่งเสริมการกสิกรรมโดยเสนอให้รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ซื้อรถแทรกเตอร์เป็น จำนวนมากเพื่อให้ชาวไร่ในจังหวัดชลบุรีมีเครื่องทุ่นแรง ในขณะเดียวกัน นายประสงค์ยังออก ตระเวนพบปะชาวบ้านเป็นประจำโดยเฉพาะกลุ่มชาวไร่และมักนำความเดือดร้อนของชาวบ้านมา เล่าสู่กลุ่มเพื่อน ส.ส. ที่สโมสรสภาผู้แทนราษฎรและบางเรื่องก็เสนอให้รัฐบาลแก้ไขเมื่อเข้าสู่ สภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนี้ นายประสงค์ สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนจังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยการนำพันธุ์มันสำปะหลังจากจังหวัดชลบุรีเข้าไปแจกจ่ายชาวบ้านที่ภาคอีสานเพราะต้องการให้ การปลูกมันสำปะหลังแพร่หลายเหมือนดังเช่นในจังหวัดชลบุรี (สุมาลี พันธุ์ยุรา, 2543, หน้า 181-182)

3. หลงจู๊ตระกูลสิงห์โตทอง

หลงจู๊ของตระกูลสิงห์โตทองในช่วงนี้มาโดยเสียชัย หรือนายครงค์ สิงห์โตทอง นายครงค์ สืบทอดความเป็นหลงจู๊มาจากบิดาที่เป็นอดีตอั้งยี่และนักเลงคือ หลงจู๊ไซ หลงจู๊ไชอพยพเข้ามา บุกเบิกที่ดินถางป่าทำไร่อ้อยตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ต่อมาหลงจู๊ได้สร้างฐานและขยาย ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจออกไปจนกลายเป็นเจ้าของไร่อ้อยและโรงหีบที่ หลงจู๊ไซเริ่มต้นบทบาท หลงจู๊จากการนำเครื่องญาติและสมัครพรรคพวกเข้ามาจับจองบุกเบิกพื้นที่ในบึงกระโดน อำเภอ

บ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในขณะที่เดียวกันก็เลี้ยงเสือหรือโจรไว้เป็นสมุนและมอบหมายหน้าที่ให้ทำการจับจองโดยควบคุมที่ดิน เสือที่เป็นสมุนคนสำคัญ ได้แก่ เสือเล็กแห่งอำเภอแกลง จังหวัดระยอง เสือเล็กเป็นบุตรบุญธรรมที่หลงจู๊เลี้ยงไว้และมีบทบาทสำคัญมากที่สุดทำให้ตระกูล แซ่ฮึง หรือ สิงห์โตทอง กลายเป็นหนึ่งใน 3 ตระกูลดังแห่งบ้านบึงที่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินจำนวนมาก เนื่องจากเมื่อเสือเล็กเข้าไปจับจองที่ดินที่ชาวบ้านกำลังบุกเบิกจะไม่มีใครกล้าขัดขวางเพราะเกรงอาญาสิทธิ์ของลูกปืน

นายวงศ์เป็นทายาทที่สืบทอดการสะสมทุนและดูดซับชีวิตนักเลงรุ่นพ่ออย่างหลงจู๊ไซ นายวงศ์เริ่มเข้าสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นโดยการลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองชลบุรี คนที่ 2 ต่อจากหลวงบำรุงราชนิยม นายวงศ์ขณะเลือกตั้งเป็นนายกโดยอาศัยฐานเสียงจากกลุ่มสามล้อในอำเภอเมืองชลบุรีในฐานะที่นายวงศ์เป็นนายกสหกรรมรถชลบุรี กลุ่มสามล้อดังกล่าวมีรากฐานการจัดตั้งกลุ่มมาตั้งแต่สมัยที่หลงจู๊ไซ พ่อของนายวงศ์เป็นผู้มีเครือข่ายอิทธิพลในหมู่กรรมกรรับจ้างดังกล่าว (สุนทร ศิริรักษ์, สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2556; เสียง สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2556)

การสะสมทุนของนายวงศ์เริ่มต้นการสืบทอดธุรกิจของครอบครัวคือ การปลูกอ้อยเพื่อน้ำตาลทรายแดงในลักษณะของหลงจู๊คือ ในการปลูกอ้อยจะใช้ 2 ระบบ ได้แก่ การปลูกเองโดยจ้างคนงานและการปลูกโดยใช้ระบบลูกไร่ หลังจากนั้นจะนำอ้อยมาทำเป็นน้ำตาลในโรงหีบอ้อยที่ใช้ควายเทียม น้ำตาลทรายแดงที่ผลิตได้ก็จะนำไปขายในตลาดเมืองชลบุรีและตลาดในกรุงเทพฯ แต่หลังจากที่ผู้บริโภคนำบริโภคน้ำตาลทรายขาวทำให้ราคาน้ำตาลทรายแดงตกต่ำลง ในขณะเดียวกันก็ยังคงรับภาระเสียภาษีให้แก่รัฐเพิ่มขึ้น ดังนั้น เมื่อเกิดสถานการณ์อ้อยมีราคาสูงขึ้นครอบครัวของวงศ์จึงเลิกทำโรงหีบอ้อยและหันมาปลูกอ้อยเพื่อป้อนโรงงานน้ำตาลสมัยใหม่ ในการปลูกอ้อยขายให้กับโรงงานจะต้องทำเกษตรขนาดใหญ่เน้นเป็นพันไร่โดยจ้างแรงงานอีสาน (Plantation) จึงมีลักษณะของทุนนิยมการเกษตร (เสียง สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2556 ; จีรวุฒิ สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2553)

ส่วนธุรกิจที่สะท้อนถึงการต้องใช้อิทธิพลแบบเจ้าพ่อในการสะสมทุนที่เด่นชัดได้แก่ ธุรกิจการเดินรถซึ่งเกี่ยวข้องกับการต้องใช้ความเป็นนักเลงในการดำเนินงาน เราจะพบว่า ในสถานการณ์ของจังหวัดชลบุรีมีการขยายตัวของการคมนาคมนั้น แต่เดิมจะเป็นการคมนาคมโดยอาศัยทางเกวียนเป็นหลัก ต่อมาจะมีการตัดถนน ในการคมนาคมระหว่างอำเภอหลังจากที่มีการตัดถนนนั้นก็จะมีการนำรถโดยสารมาวิ่ง แต่ในช่วงแรกจะมีถนนที่ใช้ติดต่อกับระหว่างอำเภอเพียงสายเดียว คือ สายระหว่างชลบุรีและพนัสนิคม ถนนสายนี้กว้างประมาณ 2.5 เมตรส่วนบนกว้าง 2 เมตร แต่จะพบว่า ถนนดังกล่าวบางตอนก็แคบและมีหลายแห่งที่ถนนถูกตัดออกจากกัน เพื่อให้ม้า

สองข้างทางไหลถึงกันได้ กระทั่งในปี พ.ศ. 2465 จังหวัดชลบุรีเริ่มมีการนำรถโดยสารเข้ามาให้บริการกับผู้ที่สัญจรไปมาระหว่างชลบุรีและพนัสนิคม จะเห็นได้จากการที่พระยาธำรงกิจกรมย์ (สรวง ศรีเพ็ญ) ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ได้อนุญาตให้นายกิมเล้ง วิวัฒน์วานิชและหุ้นส่วนให้นำรถยนต์ฟอร์ตมาเดินรับส่งผู้โดยสารระหว่างชลบุรี-พนัสนิคม กรณีดังกล่าวถือว่าเป็นรถยนต์โดยสารสายแรกที่มีขึ้นในจังหวัดชลบุรี แต่จะพบว่า รถที่วิ่งจากเมืองชลบุรีไปพนัสนิคมนั้นถือว่าวิ่งได้ช้ามาก เนื่องจากสภาพถนนมีลักษณะการขุดดินขึ้นมาถมท้องถนนเท่านั้น เป็นผลให้เมื่อรถวิ่งเกิดร่องตามรอยล้อรถทำให้รถที่วิ่งต่อๆมา จึงต้องวิ่งไปตามร่องถนนนั้นด้วย ดังนั้น การเดินทางแต่ละรอบจะต้องจอดแวะเติมน้ำมันถึง 2 ครั้ง (สุบิน สืบสงวน, 2519, หน้า 27-29)

ธุรกิจการเดินรถโดยสารขยายตัวมากขึ้นตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2467 เมื่อได้มีรถยนต์ของเอกชนวิ่งรับส่งคนเพิ่มขึ้นอีกหลายสาย เส้นทางเดินรถของบริษัทเอกชนเหล่านี้ จะวิ่งไปตามทางเกวียนหรือขอผ่านที่ดินของเอกชน โดยหากผ่านที่ดินของเอกชนเจ้าของรถก็จะมีผลประโยชน์ตอบแทนให้ เช่น การเช่าที่ดินที่รถวิ่งผ่านหรือการให้เจ้าของที่ดินขึ้นรถโดยสารฟรี เป็นต้น แต่ในบางกรณีหากการเจรจาโดยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ไม่ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะในกรณีที่เจ้าของที่ดินซึ่งเป็นนักเลง หรือเป็นสถานที่ที่มีกลุ่มนักเลงให้ความคุ้มครอง ผู้ประกอบการจึงต้องอาศัยกลุ่มนักเลงเข้ามาเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ย ตัวอย่างเช่น นักเลงบ้านโศดที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเดินรถในเส้นทางต่าง ๆ หากการเจรจาโดยสันติวิธีไม่ได้ผลก็ยอมนำไปสู่การใช้กำลัง ดังนั้น การเดินรถในสมัยก่อน ผู้ประกอบการแต่ละรายจึงต้องอาศัยนักเลงในการควบคุมความเรียบร้อย การขยายตัวของนักเลงท้องถิ่นมีมากขึ้น เมื่อมีการตัดเส้นทางเดินรถโดยสารของเอกชนที่สำคัญอื่น ๆ คือ (สุบิน สืบสงวน, 2519, หน้า 29; อังฉรา กุมุทพิสมัย, 2536)

1. สายเขาน้อย-ศาลาครู-สำนักบก-มาบไผ่-ตลาดบ้านบึง
2. สายตำบลหนองรี-ตลาดบ้านบึง
3. สายข้างวัดเสม็ด-แสนสุข-ตลาดเก่าบางพระ-ศรีราชา (การเดินรถเส้นทางนี้ มี 2 สาย บางตอนจะแยกกันคนละทาง)
4. สายคลองตำหรุ-ตำบลบางปะกงฝั่งซ้าย

ต่อมาเมื่อมีการขยายเส้นทางเดินรถระหว่างชลบุรีกับกรุงเทพฯ นายครุฑ สิงห์โตทองได้เข้ามารับสัมปทานในการดำเนินการดังกล่าว ในการเดินรถนั้นจำเป็นจะต้องมีนักเลงคุมรถพร้อมอาวุธครบมือ ในขณะที่นายกิมเล้งหรือเล้ง สิงห์โตทอง น้องชายของครุฑจะเป็นผู้รับผิดชอบเก็บเงินค่ารถในเส้นทางที่รถวิ่งตั้งแต่ชลบุรีไปบางปะกงผ่านคลองด่านและสมุทรปราการจนไปถึงสิ้นสุดที่หัวลำโพง นายครุฑได้สร้างเครือข่ายกับนักเลงในกรุงเทพฯ เช่น

นายเกษรา เปี่ยมวิถี นายเชิด นายเลิศ นายวอเดอรั วังรี เป็นต้น เพื่อช่วยในการเดินรถ นายครุฑจึงต้องเลี้ยงนักเลงเอาไว้ช่วยคุมรถในรูปแบบการจ่ายเงินเดือน รวมถึงการต้องเลี้ยงคูดูแลนักเลง นักเลงที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนายครุฑก็อยู่ในลักษณะที่เป็นผู้ใต้อุปถัมภ์ของนายครุฑดังจะเห็นจากการที่นักเลงทั้งหลายเรียกนายครุฑว่า “พี่” เสมอ (เสียง สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2556; 26 มกราคม 2556)

เราจะพบว่า บทบาททางการเมืองของนายครุฑเกิดขึ้นจากการที่นายครุฑได้เข้ามาอยู่ใต้อุปถัมภ์ของชนชั้นนำราชการในกลุ่มขอยราชครูผ่านกิจการการปลูกอ้อยและการทำโรงงานน้ำตาลสมัยใหม่ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2497 รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยจอมพลผิน ชุณหะวัณ เข้ามาจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลทรายขนาดใหญ่ที่ ตำบลหนองซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ขณะเดียวกันจอมพลผิน ชุณหะวัณ ยังได้ร่วมมือกับพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ จัดตั้งบริษัทเอกชนชื่อ “บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ” และได้นำเงินทุนของบริษัทดังกล่าวมาจัดตั้งโรงงานน้ำตาลชลบุรี (สุมาลี พันธุ์บุรุษ, 2543, หน้า 112)

ผลจากการเข้ามาตั้งโรงงานน้ำตาลในจังหวัดชลบุรี ทำให้อุตสาหกรรมน้ำตาลเกิดการขยายตัวอย่างมากโดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านบึง ความคึกคักของอุตสาหกรรมน้ำตาลในช่วงนี้เห็นได้จากจำนวนแรงงานที่เข้ามารับจ้างตัดอ้อยในภาคตะวันออก นอกจากนี้ แล้วในช่วงเวลาดังกล่าว จังหวัดชลบุรียังเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงงานน้ำตาลขนาดใหญ่ถึง 6 โรง อันประกอบไปด้วย (อำพิกา สวัสดิ์วงศ์, 2545, หน้า 113-114)

1. โรงงานน้ำตาลชลบุรี (รัฐวิสาหกิจ)
2. โรงงานสหการน้ำตาลชลบุรี (กลุ่มไทยรุ่งเรือง ตระกูลอัษฎาธร)
3. โรงงานน้ำตาลศรีราชา (กลุ่มไทยรุ่งเรือง ตระกูลอัษฎาธร)
4. โรงงานน้ำตาลหนองใหญ่ (กลุ่มหนองใหญ่ ตระกูลเสถียรธีระกุล)
5. โรงงานน้ำตาลอ่างเวียง (อยู่ในกลุ่มสมาคมการค้าอุตสาหกรรม)
6. โรงงานน้ำตาลนิวกว้างสู้นหลิ (กลุ่มท่ามะกา ตระกูลชินธรรมมิตร)

เราจะพบว่า จากเงื่อนไขสถานที่ตั้งของโรงงานน้ำตาลมักอยู่ในบริเวณเดียวกันกับไร่อ้อยที่เป็นแหล่งวัตถุดิบเพื่อความสะดวกในการส่งอ้อยเข้าโรงงานนั้นทำให้บริเวณที่มีการตั้งโรงงานมากที่สุด ในจังหวัดชลบุรีก็จะเป็นอำเภอบ้านบึงเนื่องจากบ้านบึงจัดได้ว่าเป็นแหล่งที่มีการปลูกอ้อย แหล่งสำคัญของภาคตะวันออก เราจะพบว่า ในเขตอำเภอบ้านบึงจะมีโรงงานน้ำตาลทรายอยู่ 4 โรง ส่วนอีก 2 โรงนั้นอยู่ใน อำเภอนนทบุรี และ อำเภอสรีราชา

ภายใต้สถานการณ์ของการขยายอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลดังกล่าวนายรงค์ได้สร้างสายสัมพันธ์กับกลุ่มชอชราชครูก็คือ พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์ การเครือข่ายจะอาศัยช่องทางการติดต่อกับพิชัย กุลวนิช เลขาธิการของ พล.ต.อ.เผ่า รวมทั้งการรู้จักกับเมียน้อยของพล.ต.อ.เผ่าเองด้วย (เสียง สิ่งใดทอง, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2556) แต่หลังจากที่นายรงค์ได้ปรับเปลี่ยนธุรกิจโรงงานหีบอ้อยของครอบครัวมาเป็นผู้ปลูกอ้อยส่งโรงงานสมัยใหม่ทำให้นายรงค์เริ่มมีความขัดแย้งกับโรงงานน้ำตาลในฐานะที่ผู้ซื้ออ้อยมาทำน้ำตาลทรายขาว ความรู้สึกถูกเอาเปรียบในราคาอ้อยทำให้นายรงค์ได้หันมารวมกลุ่มชาวไร่อ้อยทำการสไตรค์โรงงานน้ำตาลซึ่งเจ้าของเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนจากจังหวัดกาญจนบุรี โรงงานน้ำตาลจึงได้ตอบโต้โดยการเชิญให้คุณหญิงไสว จารุเสถียร ซึ่งเป็นภรรยาของจอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นประธานโรงงานน้ำตาล เช่น ในกรณีของโรงงานกวางชุมหลี่ เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ซึ่งนำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เข้ามามีอำนาจทางการเมืองแทนกลุ่มชอชราชครูและหลังจากปี พ.ศ. 2501 แล้วรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ได้กำหนดนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล นายรงค์จึงถูกจับในข้อหาอันธพาลโดยกลุ่มของจอมพลประภาส หลังจากที่ถูกจำคุกในคุกกลางวอนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2502 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้มาพบนายรงค์ที่ถูกและปล่อยตัวนายรงค์ออกมาจากคุก

หลังจากที่ออกมาจากคุกนายรงค์ได้ออกมาทำไร่อ้อยขนาดใหญ่เช่นเดิมแต่นายรงค์ก็ไม่สามารถใช้อิทธิพลความเป็นนักเลงได้เต็มที่เมื่อต้องประสบกับปัญหาราคาอ้อยจากการรับซื้อของโรงงานน้ำตาลเนื่องจากการขัดแย้งกับนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลของจอมพลสฤษดิ์ ดังนั้นนายรงค์จึงได้หาทางออกโดยการรวมพลังกับกลุ่มอุปถัมภ์จัดตั้งสมาคมที่เป็นทางการเพื่อการต่อสู้ของชาวไร่อ้อยเรียกว่า “สมาคมกลุ่มอาชีพการเกษตรชลบุรี” สมาคมกลุ่มอาชีพการเกษตรชลบุรีจดทะเบียนจากทางราชการเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2512 โดยมีวัตถุประสงค์ที่แท้จริง 2 ประการคือ (นันทนา นันทวโรภาส, 2533, หน้า 69)

1. ปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกที่ต้องได้รับและต่อสู้ปัญหาเรื่องตลาด คือ ต่อรองให้ได้ราคาสูง และหาช่องทางให้ได้กำไรมากที่สุด
 2. มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพ คุณภาพต่ออาชีพโดยการให้ความรู้วิชาการต่อสมาชิก
- การรวมกลุ่มของชาวไร่อ้อยในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีของนายรงค์ถือว่าเป็นการรวมตัวแบบกลุ่มประโยชน์ซึ่งมีลักษณะแบบอุปถัมภ์รวมอยู่ด้วย การรวมตัวดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนเองในการที่จะต่อรองเรื่องราคาอ้อยกับโรงงานน้ำตาล การเรียกร้องความช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐบาล และการจัดสวัสดิการในระหว่างกลุ่มสมาชิก

เราจะพบว่า ลักษณะเครือข่ายอุปถัมภ์การรวมกลุ่มของชาวไร่อ้อยนั้นเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำแบบอุปถัมภ์คือ นายตรงค์ สิงห์โตทอง ที่มีลักษณะ “ใจถึง ฟังได้” (เสียง สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2556) กล่าวคือ นายตรงค์สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้ในทุก ๆ เรื่อง ตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การเข้าเป็นสมาชิกสมาคมฯ โดยไม่เก็บค่าสมาชิก การฝากบุตรเข้าเรียน การฝากงานให้ทำ จัดการเป็นธุระเรื่องงานมงคล งานการกุศล งานพิธีกรรมต่าง ๆ ตลอดจนถึงการเป็นที่พึ่งทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

การรวมตัวของชาวไร่อ้อยในรูปแบบสมาคมกลุ่มอาชีพการเกษตรชลบุรีจึงสะท้อนถึงการรวมพลังของกลุ่มอุปถัมภ์ โดยมีผู้นำอุปถัมภ์ที่เป็นศูนย์รวมของจิตใจในการช่วยเหลือสมาชิกผู้ได้อุปถัมภ์ สิ่งที่สะท้อนให้เห็นได้แก่ การที่ชาวไร่อ้อยเป็นสมาชิกสมาคมฯ ถึง 90 % และการบริหารสมาคมฯ ยุคที่มีนายตรงค์เป็นผู้นำจะพบว่า ไม่เคยมีการเปลี่ยนตัวนายกสมาคมเลย (นันทนา นันทวโรภาส, 2533, หน้า 124)

นอกจากบทบาททางการเมืองของนายตรงค์ในรูปแบบสมาคมฯ ชาวไร่อ้อยบนฐานระบบอุปถัมภ์แล้ว นายตรงค์ยังมีบทบาททางการเมืองที่สำคัญ ในช่วงก่อน 14 ตุลาคม 2516 ก็คือการเป็นหัวคะแนนให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดชลบุรี เช่น เป็นหัวคะแนนให้กับนายประสงค์ เนื่องจำนงค์ พี่ชายของนายประ โยชน์ เนื่องจำนงค์ ซึ่งถือเป็นเพื่อนรักของนายตรงค์ (เสียง สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2556; จิรวุฒิ สิงห์โตทอง, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2553)

อย่างไรก็ดี บทบาททางการเมืองโดยตรงในรูปแบบเป็นนักการเมืองลงสมัครเลือกตั้งของนายตรงค์จะเกิดขึ้นในเวลาต่อมาหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เมื่อรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ใช้กลไกการเลือกตั้งในการก้าวขึ้นมามีอำนาจทางการเมืองโดยผ่านพรรคการเมืองนั่นเอง

สรุปท้ายบท

ผลการศึกษาวิเคราะห์ในบทที่ 6 สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการขยายตัวของชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรีได้นำไปสู่การก่อรูปของกลุ่มนักการเมืองเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2475 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในระดับชาติดังกล่าวมีผลให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างชนชั้นนำข้าราชการในกลุ่มคณะราษฎรกับชนชั้นกลางปีกนายทุนในจังหวัดชลบุรี วาทกรรมประชาธิปไตยของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้นำไปสู่การเริ่มเปิดพื้นที่สาธารณะทางการเมืองในจังหวัดชลบุรีโดยอาศัยกลไกการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลเมืองชลบุรี เป็นต้น การเปิดพื้นที่สาธารณะดังกล่าวได้นำชนชั้นกลางปีกนายทุนในเมืองก้าวสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นโดยตรง ในขณะที่นายทุนภาคเกษตรในชนบทซึ่งส่วนใหญ่คือ หลวงจู้ ได้เข้าสู่

การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นด้วยโดยอาศัยการสร้างสายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับชนชั้นนำทหารและข้าราชการพลเรือนภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้รับการสืบทอดมาสู่ระบอบอำมาตยาธิปไตยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 โดยการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมให้เป็นแบบแผน (Pattern) มากยิ่งขึ้น การผลิตซ้ำดังกล่าวเกิดขึ้นจากการสร้างสายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างชนชั้นนำทหารและข้าราชการพลเรือนกับกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนายทุน เช่น หลงจูในจังหวัดชลบุรี เป็นต้น

การผลิตซ้ำของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ในยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีปัจจัยและเงื่อนไขที่สำคัญคือ การสถาปนาระบอบอำมาตยาธิปไตยในระดับชาติโดยมีเงื่อนไขประกอบคือ การเข้ามาบีบคั้นของชนชั้นนำทหารในการสะสมทุนในจังหวัดชลบุรี การสถาปนาระบอบอำมาตยาธิปไตยมีผลต่อการผลิตซ้ำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบทุนนิยมเชิงอุปถัมภ์ในชลบุรีเนื่องจากชนชั้นนำทหารได้เข้ามาบีบคั้นเป็นผู้อุปถัมภ์นายทุนจีนแทนที่ชนชั้นนำกลุ่มเจ้าเพื่อมุ่งการสะสมทุนของชนชั้นนำทหาร ผลจากปัจจัยและเงื่อนไขดังกล่าวมีผลให้เกิดสายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ใหม่ในจังหวัดชลบุรีระหว่างชนชั้นนำทหารกับนักการเมืองสายนายทุนการเกษตรหรือหลงจู เช่น สายสัมพันธ์ระหว่างนายเกียง จิงประเสริฐ (หลงจูเกียง) หรือนายคร่งค์ สิงห์โตทอง กับ พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์ ผู้นำทหารในกลุ่มขอยราชครู เป็นต้น